

A SOPRONI
EVANGÉLIKUS NÉPISKOLA

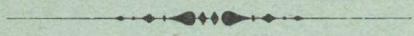
ÉRTESÍTŐJE

az 1941—42. iskolai évről.

Közli:

POLSTER REZSŐ

igazgató.

JAHRESBERICHT

DER

EVANGELISCHEN VOLKSSCHULE
IN SOPRON

vom Schuljahre 1941—42.

A SOPRONI
EVANGÉLIKUS NÉPISKOLA

ÉRTESÍTŐJE

az 1941—42. iskolai évről.

Közli:

POLSTER REZSŐ

igazgató.

JAHRESBERICHT

DER

EVANGELISCHEN VOLKSSCHULE
IN SOPRON

vom Schuljahre 1941—42.

A soproni evangélikus népiskolában tartandó osztályvizsgák sorrendje az 1941—42. tanév végén.

Hétfőn, június 15-én:

- ½8—9 V—VII. leányosztály, osztálytanító: *Mühl Alfréd* (K).
¼10—½11 II. vegyesosztály, osztálytanító: *Lagler József* (D).
11—½1 V—VI. leányosztály, osztálytanító: *Wallentin Sámuel* (K).
3—4 Kislétszámú osztály, osztálytanító: *Pantzer Gertrud* (D).
¼5—6 Énekvizsga, III—VII. osztály, énektanító: *Amminger Kálmán*.

Kedden, június 16-án:

- ½8—9 V—VI. fiúosztály, osztálytanító a hadbavonult *Preidl Lajos* helyett: *Friedrich Árpád* (K).
¼10—½11 I. vegyesosztály, osztálytanító: *Tompa Géza* (K).
11—½1 V—VI. fiúosztály, osztálytanító: *Feiler Rezső* (D).
¼3—4 IV. leányosztály, osztálytanító: *Felkl Irén* (D).
¼5—6 IV. vegyesosztály, osztálytanító: *Kasiner Samu* (D).

Szerdán, június 17-én:

- ½8—9 V—VIII. vegyesosztály, osztálytanító: *v. Felkay Sándor* (K).
¼10—½11 II. vegyesosztály, osztálytanító: *Dr. Trosztl Rezsőné* (K).
11—½1 III. vegyesosztály, osztálytanító: *Gottschling Károly* (D).
¼3—4 III—IV. fiúosztály, osztálytanító: *Kindler Mihály* (K).
¼5—6 III. vegyesosztály, osztálytanító: *Egész Margit* (D).

Csütörtökön, június 18-án:

- ½8—9 IV. fiúosztály, osztálytanító: *Gats Sándor* (D).
¼10—½11 I. vegyesosztály, osztálytanító: *Szij Ella* (K).
11—½1 IV. vegyesosztály, osztálytanító: *Ziermann Márta* (K).
¼3—4 I—III. vegyesosztály, osztálytanító: *Eisele Frigyes* (K).

Polster László a németnyelvű VII—VIII. fiúoszt., *Friedrich Árpád* a vegyesnyelvű VII—VIII. fiúoszt. és *Hanzmann Stefánia* a vegyesnyelvű VII—VIII. leányoszt. vizsgája április 17-én volt. — Az V. leányosztályt *Nitschinger János* osztálytanító betegsége miatt május 26-án *Mühl* és *Wallentin* tanítók osztályaival egyesítettük.

Pénteken, június 19-én:

9 órakor évváró istentisztelet, mely alkalommal a gyermekek az evangélikus gyámintézet részére adakoznak.

Ezen vizsgákra, valamint az évváró istentiszteletre a nagy- és tek. egyház-tanácsot, az iskolabizottságot, a szülőket és a tanügy barátait tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

A vizsgákat a vizsgateremben tartjuk meg.
Beiratások az 1942/43. tanévre szept. 1-én és 2-án d. e. 8—12-ig.

Féltett kincsünk veszélyben.

Az 1941—42-i tanév évszázados evangélikus népiskolánkban történelmi fontosságú változásokkal kezdődött. Olyan nagy horderejű változásokkal, amelyeknek áldásos vagy kártékony hatása: ifjúságunk jövőjében érezteti majd hatását.

Ebben a tanévben kezdte meg népiskolánk mint teljesen kiépített nyolcosztályos népiskola működését, melyet minden tankötelesnek el kell végezni. Ezzel a nyugati államok példáját követtük, hol már régebben áttértek a nyolcosztályos népiskolai rendszerre. Így akarnak nálunk is a jövő nemzedéknek több tudást, biztosabb erkölcsi alapot, erősebb nemzeti öntudatot biztosítani, hogy magyar népünk is majd könnyebben állja meg helyét a létért való küzdelemben a népek versenyében. Egyházközségünk tavaly megszervezte a VII. fiú- és VII. leányosztályt kötelező erővel minden tanköteles számára, idén pedig továbbfejlesztette és felállította a VIII. fiú- és VIII. leányosztályt ugyanolyan kötelezettséggel.

Öröm és büszkeség tölti el szívünket, hogy a soproni evangélikus népiskola hazánkban újból az elsők között van, hol az egyházközség megértő vezetősége és polgársága minden áldozatot meghoz, hogy a jövő nemzedéknek nagyobb képzettséget biztosítson, mert az életküzdelem ma azt írja elő: többet észszel, mint erővel!

Örömünk mellé azonban öröm is vegyült. Megtörtént a beiratás. Jelentkezett 880 tanuló. 880 gyermek 1050 helyett. Szomorú, de való: sokan nem születtek. A magyar családoknál — sajnos — még jobban csökken a gyermekáldás. Eddig az alsó négy osztályban mindig 2—2 magyar osztály volt. Ez évben csak a IV.-ben, az I., II. és III.-ban tanulók hiányában 1—1 osztállyal kellett beérnünk.

Ezen elszomorító valóság mellett más oldalról is kikezdték népiskolánk fundamentumát. Körülbelül három osztály tanulóit rábeszéléssel elvonták iskolánkából és a Volksbund most létesí-

tett német iskolájába küldték. Evvel súlyos csapást mértek 400 éves iskolánkra, mert ha évről-évre fejlesztik azt az iskolát, a mi iskolánk idővel elsovad, elveszti eddigi jelentőségét. Pedig a mi ősi népiskolánk mint az egyház veteményeskertje mindenkör az egyház és a haza iránti hűségre nevelt és nemcsak városunkban, de országos viszonylatban is jó nevet szerzett magának. A soproni evangélikus népiskola azon kevés népiskola közé tartozik az egész országban, hol a magyar nyelv mellett a német nyelvet is sikeresen tanították. Most is, ahol a németajkú szülők német tanítási nyelvet kívánnak, azt becsületesen végrehajtjuk a törvénybiztosította keretben, a magyarnyelvű tanulókat pedig tovább is az eddig bevált módon oktatjuk.

Nézzünk csak szembe a tanítási nyelv problémájával! Eddig volt 16 egységes típusú, vagy kétnyelvű osztályunk, hol mindent két nyelven, németül és magyarul tanítottunk, és 8 magyar osztályunk, ahol a magyar nyelv mellett magunkra vállalt túlórákban — a német nyelvet is tanítottuk. A kétnyelvű osztályokban szépen haladtak tanulóink mindkét nyelven. Öröm és megelégedés töltött el, ha láttuk és tapasztaltuk, hogy már az V. osztályban milyen jól elsajátították mindkét nyelvet szóban és írásban. Ez óriási előny, melyet meg kell becsülni. Ezt németnyelvű iskolában nem lehet elérni. Erről meg van győződve minden szakember.

1941. dec. 12-én a Vkm. rendelete értelmében németnyelvű tanulóink szülei döntöttek gyermekeik további tanítási nyelve tárgyában. Az eredmény: 322 tanuló szülője tiszta német, 335 tanulóé vegyes, vagyis kétnyelvű tanítást kívánt és maradt még 239 tanuló a magyar tagozatban. Ha bizonyos helyről nem izgatnak rábeszéléssel, csábítással, erőszakkal, hanem ennek a kérdésnek eldöntését a legilletékesebbekre: a szülőkre bízák, a józan ész törvénye szerint sokkal kevesebb szülő adta volna gyermekét a tiszta német tagozatba, hanem tovább is a legnagyobb megnyugvással a vegyesnyelvű tagozatba járatta volna.

Határszázen vagyunk. Itt az egyik nyelvre épügy szükség van, mint a másokra. Szegény és sajnálatraméltó az olyan ember, ki itt csak egy nyelvet tud. Tudták ezt őseink is. Cserébe adták gyermekeiket magyar községekbe, csak hogy magyarul is megtanuljanak. Erre most nem volt szükség. Itthon, evangélikus iskolánkban is megtanultak gyermekeink magyarul. Becsülték is iskolánkat mindeddig. Ha piacra megyünk, ha szolgálatba

állunk, ha kereskedésben, üzletben van dolgunk, vagy gyárban, a városnál, postánál, vagy más hivatalban alkalmaznak, — tudnunk kell magyarul és németül. Minden érdekünk, gyermekeink boldogulása azt kívánja, hogy tartsuk fenn németajkú gyermekeinknek kétnyelvű iskolánkat. Olyan fontos ez városunkban, hogy ha nem volna, létesíteni kellene. A tiszta német tagozatra Sopronban semmi szükség sincs.

Német és magyar soproni hittestvéreim, — őrizzük és védjük meg népiskolánkat, ezt az őseinktől örökölt drága, féltett kincsünket eddigi mívoltában! Kedves hittestvérem, hallgass a józan észre, mely azt súgja: *Tartsd meg, amid van!*

Sopron, 1942. május 15.

Polster Rezső

igazgató.

Iskolai fenntartónk, hatóságaink.

Schulerhalter, Schulbehörde.

Iskolánk fenntartója a Soproni Evangélikus Egyházközség.

Az iskola feletti közvetlen felügyeletet az iskolaszék (iskolai bizottság), a főfelügyeletet pedig az egyháztanács gyakorolja.

Az állami felügyeletet a kir. tanfelügyelői hivatal gyakorolja. Vezetője: *Jung Miklós* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő.

Az iskolai bizottság tagjai:

Elnökség.

Egyházi elnök: *Ziermann Lajos* esperes-lelkész, kormányfőtanácsos.

Világi elnök: *Rimler Pál* másodfelügyelő, gazdasági főtanácsos.

Hivatalból tagok.

Dr. Stráner Gyula tb. felügyelő, egészségügyi főtanácsos, *Prickler János* felügyelő, kormányfőtanácsos, bankigazgató, *vitéz dr. Hertay Zoltán* m. felügyelő, ügyvéd, *Hanzmann Károly* lelkész, *Budaker Oszkár* lelkész, *Graf Samu* egyházkerületi

A tanítóttestület.

a) A Központi iskolában :

Sorszám	A tanító neve	Hány éve tanít ?		Melyik osztályt tanította ?	Egyéb iskolai elfoglaltsága
		össz.	iskolánknál		
1.	Polster Rezső	38	13	1942. I. 1. óta felmentve az oszt.-vezetés alól.	Népiskolánk igazgatója.
2.	Amminger Kálmán	19	17	énektanító.	A gyermekkar vezetője.
3.	Eisele Frigyes	30	22 $\frac{1}{2}$	I—III. vegyesosztály.	—
4.	vitéz Felkay Sándor	23	1	V—VIII. vegyesosztály	Az ev. tanítóképzőben német tanfolyamot vezet.
5.	Kindler Mihály	36	29	III—IV. fiúosztály.	Címzetes igazgató.
6.	Mühl Alfréd	20	20	VI—VIII. leányosztály.	A IV. vegyesosztályban tanít rajzot, vezeti a német tanfolyamot.
7.	Polster László	8	2 $\frac{1}{2}$	VII—VIII. fiúosztály.	Tanítóttestületi jegyző.
8.	Preidl Lajos	5	5	V—VI. fiúosztály.	A szertár őre. A Diákkaptár vezetője.
9.	Szij Ella	30	30	I. vegyesosztály.	A kölcsönkönyvtár kezelője. Tanít kézimunkát két leányosztályban. Ifj. Vöröskereszt Egyleti vezető.
10.	Tompa Géza	25	18	I. vegyesosztály.	Tanít a továbbképző iskolában.
11.	Dr. Trostl Rezsőné	30	30	II. vegyesosztály.	Az iskolai kölcsönkönyvtár kezelője. Kézimunkát tanít egy leányosztályban. Ifj. Vöröskereszt Egyleti vezető.
12.	Wallentin Sámuel	19	15	V—VI. leányosztály.	Az ev. tanítóképzőben német tanfolyamot vezet.
13.	Ziermann Márta	13	13	IV. vegyesosztály.	A pedagógiai lapok rendezője a Központi iskolában. Szlójd tanfolyamvezető.

b) A Deák-téri iskolában :

14.	Egész Margit	29	29	III. vegyesosztály.	—
15.	Feiler Rezső	17	10 $\frac{1}{2}$	V—VI. fiúosztály.	—

Sorszám	A tanító neve	Hány éve tanít ?		Melyik osztályt tanította ?	Egyéb iskolai elfoglaltsága
		össz.	iskolánknál		
16.	Felkl Irén	30	30	IV. leányosztály.	Címzetes igazgató. A pedagógiai lapok rendezője a Deákterei iskolában. Olvasást tanít két osztályban.
17.	Friedrich Árpád	8	7 ¹ / ₂	VII—VIII. fiúosztály.	—
18.	Gats Sándor	33	17	IV. fiúosztály.	A tanítói könyvtár őre. A IV. leányosztályban tanít rajzot.
19.	Gottschling Károly	17	12	III. vegyesosztály.	A cserkészcsapat vezetője. Szőlődtanfolyamvezető. Tornát tanít a IV. leányosztályban.
20.	Hanzmann Stefánia	3	3	VII—VIII. leányosztály.	—
21.	Kastner Samu	18	16	IV. vegyesosztály.	A Deákterei iskola szertárának őre.
22.	Lagler József	24	16	II. vegyesosztály.	A továbbképző-iskolában tanít. Az ifjúsági könyvtár őre.
23.	Nitschinger János	28	9	V. leányosztály.	—
24.	Pantzer Gertrud megbízott tanító	1	1	kislétszámú osztály.	—

Iskolaszolgák :

1. A Központi iskolában Tschürtz Kálmán 3 éve.
2. A Templom-utcai iskolában Karner Gottlieb kiségitő szolga 7 éve.
3. A Deák-téri iskolában Bähge János 10¹/₂ éve.

jegyző, ny. népiskolai igazgató, *Polster Rezső* népiskolai igazgató, *Kindler Mihály* népiskolai igazgatóhelyettes, *Mühl Alfréd* bizottsági jegyző, *Wojtech Vilmos* konventi ellenőr, *Mühl Nándor* konventi pénztáros, *Becska Béla* ép. gondnok, *dr. Ruhmann Jenő* reálgimnáziumi igazgató, *Rozsondai Károly* tanítóképző-intézeti igazgató, *dr. Bácskai János* és *dr. Kamondy Zoltán*, az evang. reálgimnáziumi tanári kar képviselői, *Wallentin Samu* és *Gottschling Károly* a tanítói kar képviselői, *dr. Patthy Imre* iskolaorvos, *Huber Aladár* püb. elnök és *Ratz Egon* templ. gondnok.

Választott tagok.

Dr. Brunner Emil városi tiszti főügyész, *Bognár Károly* ny. tanítóképzőintézeti tanár, *Hamar Gyula* tanügyi főtanácsos, ny. tanítóképzőintézeti igazgató, *dr. Heimler Károly* ny. városi főjegyző, *dr. Horváth Dezső* tiszti főorvos, *Karner Lajos* kereskedő, *Kiss József* ny. c. népiskolai igazgató, az óvodabizottság elnöke, *Lomniczy Géza* vallástanár, *Neubauer János* ny. c. népiskolai igazgató, *D. dr. Pröhle Károly* egyetemi tanár, *Pum Géza* kereskedő, *Reisch Samu* gazdapolgár, *dr. Schreiner Kálmán* ügyvéd, *dr. Walter Károly* orvos, *Weber Samu*, *dr. Zergényi Tibor* kórházi főorvos.

A tanítói kar tagjainak az egyházban és társadalomban viselt tisztségei.

- Amminger Kálmán* egyházkerületi orgonista és gyülekezeti karnagy, hivatalból a konvent és egyháztanács tagja.
- Eisele Frigyes*. Tart. főhadnagy, a Soproni Felső Evang. Egyházmegyei Tanítóegyesület pénztárosa, a Sopronmegyei Általános és a Dunántúli Egyházkerületi Tanítóegyesület elnöke, az Ifj. Egyesület és a D. T. E. háznagya, konventtag, vitéz *Felkay Sándor*. Tart. főhadnagy, a Sopronmegyei Ált. Tanítóegyesület és a Sopronmegyei Tűzharcosszövetség választmányi tagja. Írt az Evang. Népiskolába.
- Gats Sándor*. Tart. hadnagy, konventtag, a Szépitő Egyesület választmányi tagja.
- Gottschling Károly*. A Soproni Tornaegylet pénztárosa, a Sopronmegyei Ált. Tanítóegyesület jegyzője, levante főoktató, Sopron város cserkészszerv. légolt. előadója és a kárfigyelő csoport parancsnoka, a D. T. E. választmányi tagja.
- Kastner Samu*. A Gazdapolgárok Férfidalegyesületének karnagya.
- Kindler Mihály*. A Gazdapolgárok Férfidalegyesületének tb. karnagya, az egyháztanács és konvent tagja.
- Lagler József*. Tart. hadnagy, a Nemzeti Sportújság tudósítója, a „18-as Bajtársi Kör” főtítkára, a soproni ev. tanítóképző vizgálóbizottságának tagja.
- Mühl Alfréd*. A Képzőművészeti Kör, a Zeneegyesület és a Fotóegyesület választmányi és működő tagja, a Fotóegyesület zsűrijének tagja.

Nitschinger János. Konventtag, a ref. templomban orgonista irt az Evang. Népiskolába.

Polster Rezső az egyházkerületi törvényszék, az egyházmegyei népiskolai és iskolalátogatási bizottság, a soproni evang. egyházközség egyháztanácsának, konventjének, bizottságainak és a vármegyei népnevelési bizottság tagja. A soproni ev. tanítóképző tanképesítő vizsgálóbizottságának tagja, a Soproni Felső Evang. Egyházmegyei Tanítóegyesület és a Segélyegyesület elnöke, a Sopronmegyei Ált. Tanítóegyesület alelnöke. Írt az Evang. Népiskolába és a Gyülekezeti Lapba.

Tompa Géza. Tart. hadnagy, levante főoktató, a D. T. E. főtitkára, a Segélyegyesület pénztárosa és konventtag.

A legtöbb tanító ezenfelül tagja a templomi énekkarnak és jegyzője valamely konventi bizottságnak.

Jelentés az 1941—42. tanévről.

Beíratások. A beíratásokat az 1941—42. tanévre június 16. és 17-én, a pótbeíratásokat pedig szeptember 1-én és 2-án tartottuk meg. Beíratkozott a mindennapi iskolába a tanév elején 908, évközben 59, összesen 967 tanuló, és pedig 514 fiú és 453 leány. Évközben elköltözött vagy más iskolába lépett át 76 tanuló. Maradt a tanév végén 891 nyilvános tanuló és pedig 484 fiú és 407 leány.

Az évközben kimaradt tanulók nagyrésze szüleivel Németországba költözött.

A továbbképző (ismétlő-) iskolába beíratkozott 100 tanuló, és pedig 44 fiú és 56 leány.

A tanulók névsora ezen jelentés után, a tanulók statisztikai kimutatása az értesítő utolsó lapján található.

A tanév megnyitása. A tanévet szeptember 3-án nyitottuk meg gyermekistentisztelettel. A rendes tanítást szeptember 5-én kezdtük meg.

A tanulóifjúság iskolánkénti elhelyezése, az osztályok alakulása. Egyházunk két iskolát tart fenn: a Központi iskolát, mely a templom szomszédságában áll és a Deáktéri iskolát, Deáktér 53. szám alatt. Karácsonyig a Központi iskolában 12, a Deáktéri iskolában 11 osztály nyert elhelyezést. Ekkor volt 6 magyar- és 17 vegyesnyelvű osztályunk. Ez a beosztás nevelési

szempontból a legideálisabb volt. Iskolánk az elsőtől a nyolcadik osztályig teljesen osztott volt, 40—45-ös létszámmal, ahol a tanulók a III.-tól fölfelé nem szerint is el voltak különítve. Mindenki örömmel fogott munkához abban a tudatban, ilyen beosztás mellett a soproni kétnyelvűség nehézségeivel is eredményesen megküzdünk. Sajnos, nem soká örülhettünk ennek az eszményi munkakörnek! November 20-án a nyolcosztályos népiskolai utasítás alapján a kir. tanfelügyelő felhívására összegyűjtöttük a magyar tanulókat az V—VII. osztályokban, szám szerint 40-et és mint külön osztályt a magyar tagozathoz csatoltuk. Ezt is helyeseltük! Csak ezután állt be a nagy fordulat.

December havában — miniszteri intézkedésre — a németajkú szülők meghallgatása és döntése alapján háromféle tanítási nyelvű tagozatot létesítettünk. A vegyes- vagy kétnyelvű tagozatba a szülők 335 tanulót, a tiszta németnyelvű tagozatba 322 tanulót kívántak járatni s a magyar tagozatban maradt 239 tanuló. Így a vegyesnyelvű és a német tagozatban 8—8 osztályban, a magyar tagozatban 6 osztályban oktattuk tanulóinkat, összesen 22 osztályban, mert az igazgatót a Vkm. úr közben az osztályvezetés alól felmentette.

Megszűnt az osztottság az egyes osztályokban. Két, sőt három osztályból is voltunk kénytelenek tanulókat 1—1 teremben egyesíteni, ami a tanítás eredményére hátrányos.

Újév után a következő beosztás szerint tanítottunk:

1. A magyar tagozatban:

egy I. vegyesosztály, egy II. vegyes-, egy III. vegyes-, egy IV. fiú-, egy IV. leány- és egy V—VIII. vegyesosztály.

2. A kétnyelvű tagozatban:

egy I. vegyesosztály, egy II. vegyes-, egy III. vegyes-, egy IV. vegyes-, egy V—VI. fiú-, egy V—VI. leány-, egy VII—VIII. fiú- és egy VII—VIII. leányosztály.

3. A németnyelvű tagozatban:

egy I—III. vegyesosztály, egy III—IV. fiú-, egy IV. vegyes-, egy V. leány-, egy V—VI. fiú-, egy VI—VIII. leány-, egy VII—VIII. fiú- és a kislétszámú osztály.

Az osztályok fele a Központi, másik fele a Deáktéri iskolában nyert elhelyezést.

A Központi iskolába 463, a Deáktéri iskolába 428 tanuló járt. A továbbképző iskola még megmaradt két osztályát: a III. fiú- és a III. leányosztályt a Központi iskola Színház-utcai épü-

letében helyeztük el. Ugyanitt van az igazgatói iroda is. Hivatalos órák mindennap 12—1-ig.

A tanulóifjúság osztályonkénti elhelyezése. A mindennapi iskolába beírt 891 tanuló közül 66 az I., 107 a II., 141 a III., 180 a IV., 122 az V., 111 a VI., 89 a VII. és 75 a VIII. osztályba járt. Az elmúlt tanévben újev után volt 2 első, 2 második, 2 harmadik, 1 első-második-harmadik, 1 harmadik-negyedik, 4 negyedik, 1 ötödik, 3 ötödik-hatodik, 1 hatodik-hetedik-nyolcadik, 3 hetedik-nyolcadik, 1 ötödik-hatodik-hetedik-nyolcadik és 1 kiegészítő osztályunk, összesen 22 osztályunk. Az átlagos tanulólétszám — a kiegészítő osztálytól eltekintve — 42.

Változások a tanítói karban. A Pécsre távozott *Tasch Pál* tanító állását az egyházközség 1941 június 22-én töltötte be. Egyhangúlag megválasztották *vitéz Felkay Sándor* ágfalvi igazgató-tanítót, aki október 15-én foglalta el állását. *Vitéz Felkay Sándor* sokáig működött Sopron tőszomszédságában. Az egyházközség vezetősége és tanítótestületünk megismerte iskolai és társadalmi tevékenységét és meggyőződött hazafias és vallásos felfogásáról. Az egyházközség bizakodó reménnyel hívta iskolánkhoz abban a tudatban, hogy a jelenlegi nyugtalan és nehéz időben erős akarattal, férfias meggyőződéssel és lelkiismeretes munkakifejtéssel segítségünkre lesz, hogy népiskolánkban és gyülekezetünkben becsületes, egyházáért és hazájáért dolgozni és áldozni tudó ifjúságot, polgárokat neveljünk. E helyről is szeretettel köszöntöm körünkben. A Mindenható áldása kísérje itteni működését! — A kislétszámú osztály ideiglenes vezetésével *Pantzer Gertrud* okl. tanítónőt bíztuk meg. Fakadjon áldás munkája nyomán!

Személyi ügyek. Bizonytalanság, háborús hangulat, bevonulások jellemzik az elmúlt évet. Március 17—24-ig a katonaság lefoglalta Központi iskolánkat tartalékhelyiségnek. Beszélgetés itt sem volt.

Hanzmann Stefánia november 1-ig 5 hetes betegszabadságon volt. Osztályának: a VII. leányosztály vezetését addig ellátta Egész Margit, ki ezt az osztályt a saját, — a VIII. leányosztállyal egyesítve tanította a két osztályt. — *Tompa Gézát* 3 hétig tartó betegsége alatt a tantestület helyettesítette az I. vegyesosztályban.

November 24—27-ig, négy napon 6 kartársunk: *Friedrich Árpád, Gottschling Károly, Lagler József, Polster László, Tompa*

Géza és Wallentin Sámuel városi közéletmezei összeírásán volt kénytelen résztvenni. Két osztályban *Dubszky Hilda* és *Stubenvoll Nándor* okl. tanítók helyettesítették őket, a többi osztályban magunk láttuk el a helyettesítést. Így egy osztályban sem szünetelt a tanítás. — Március 17-én katonai szolgálatra behívták *Polster László* tanítót. Osztályát, a német tagozatú VII/VIII. fiúosztályt átvette *Tompa Géza*, míg utóbbi I. vegyesosztályának vezetésére *Szomolányi Eleonóra* okl. tanítónő vállalkozott. — Április 17-én a német- és vegyesnyelvű VII—VIII. osztályokban megtartottuk a 26.000/1941. sz. Vkm. rendelet alapján az évről vizsgákat. Ezzel módot akartunk nyújtani legnagyobb tanulóinknak, hogy a hosszú tél folyamán összetorlódott mezei munkák elvégzésénél, vagy a kenyérkeresettel küzdő szegény családok megélhetésénél a szülők segítségére legyenek. Vizsgázott a németnyelvű VII/VIII. fiúosztály a hadbavonult *Polster László* helyett *Tompa Géza* vezetése mellett, a vegyesnyelvű VII/VIII. fiú- és a vegyesnyelvű VII/VIII. leányosztály *Friedrich Árpád*, ill. *Hanzmann Stefánia* vezetése mellett. Ezen vizsgák után fentemlített kartársak a következő beosztás szerint folytatták munkájukat: *Tompa Géza* ismét visszatért az I. vegyesosztályba, minekfolytán felszabadult az egy hónapig: március 18-tól április 18-ig ideiglenesen helyettesítő *Szomolányi Eleonóra*, akinek ez úton is köszönetet mondok lelkes munkakészségéért; *Friedrich Árpád* megosztotta *Preidl Lajossal* a vegyesnyelvű V/VI. fiúosztályt, *Hanzmann Stefánia* átvette a németnyelvű VI/VII. leányosztályt *Mühl Alfréd*től, aki viszont a magyar tagozatú V—VIII. osztály két felső évfolyamát vezette ezentúl.

Május 2-án *Hanzmann Stefánia* hatheti betegszabadságot kapott, május 6-án pedig *Preidl Lajos* vonult be hazafias szolgálatra. Ezért május 5-től *Preidl Lajos* teljes osztálya: az V/VI. fiúosztály *Friedrich Árpád* kezébe került, *Hanzmann Stefánia* osztályát: a VI/VII. leányosztályt ismét *Mühl Alfréd* tanította, akitől a magyar VII/VIII. vegyesosztályt *vitész Felkay Sándor* vette át és újból egyesítette az V/VI. vegyesosztállyal.

Gats Sándor tanítót a Vkm. úr kinevezte a VII. fiz. osztályba. Ugyancsak ő a Julián Egyesülettől a magyar nyelv sikeres tanításáért elismerő oklevelet kapott. Szívünk melegével gratulálunk!

Jubileum. Örömmel jelentem, hogy tantestületünk 4 tagja:

Eisele Frigyes, Felkl Irén, Szij Ella és dr. Trostl Rezsőné ebben az évben töltötte be működésének 30., Mühl Alfréd 20. évét. Csak mi tanítók tudjuk, mit jelent 20—30 évig a tanítói pályán működni, ahol rendszeren több jut a csaláncsípésből, a túszúrásból, a gáncsból, mint a hálából és elismerésből. Mennyi türelem és áldozatos lélek munka kell hozzá napról-napra, hogy Isten virágos kertjében a drága emberpalántákat gyomláljuk, ápoljuk, nemesítsük, hogy szeretett egyházunknak és magyar hazánknak hűséges, hasznos polgárokat neveljünk!

Testvéri szeretettel kívánom, hogy nevelői munkájukat továbbra is jó egészséggel és töretlen munkakedvvel folytassák. A jó Isten áldása és tanítványaink hálája koronázza nemes magvetésüket!

A tantestület tagjainak továbbképzése. A mostani bizonytalan háborús és súlyos gazdasági viszonyok mellett külföldi tanulmányútra gondolni sem lehetett.

Dr. Trostl Rezsőné és *Egész Margit* 1941 június havában résztvett 1 hetes pedagógiai evangelizációs tanfolyamon Nyiregyháza, melyet *Turóczy Zoltán* püspök vezetett lelkészek és tanítók részére.

Feiler Rezső, Hanzmann Stefánia, Nitschinger János, Polster László, Preidl Lajos és *Kiss Ilona* volt soproni kiségitő tanítónő július 3-tól augusztus 14-ig a 6 hétig tartó pécsi németnyelvű pedagógiai tanfolyamon gyarapították németnyelvi tudásukat és pedagógiai felkészültségüket.

Kastner Samu a Székesfehérvárott rendezett 1 hetes mezőgazdasági irányú tanítói tanfolyam hallgatója volt.

Nitschinger János 3 napos gyülekezeti közösségi konferencia előadásait hallgatta Szarvason.

A tantestület tagjai minden alkalmat megragadtak, hogy gyarapítsák ismereteiket. Rendes havi és rendkívüli értekezleteinken nemcsak napi kérdésekkel, felsőbb hatóságoktól érkezett körlevelekkel, leiratokkal és rendeletekkel foglalkoztunk, hanem ismertettük a hazai tanügyi lapokat, különös figyelemmel a Néptanítók Lapjában megjelent cikkeket, elgondolásokat és gyakorlati tanításokat.

November 12-én a Sopronvármegyei Általános Tanítóegyesület Sopronban tartotta rendes közgyűlését, ahol az igazgató ismertette az 1941-es tantervet. A tisztújításnál *Polster Rezső* igazgatót megválasztották a Sopronvármegyei Általános Tanító-

egyesület alelnökévé, *Gottschling Károlyt* jegyzőnek, *vitéz Felkay Sándort* választmányi tagnak.

A tantestület teljes számban vett részt a *Jung Miklós* tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő rendezésében vizsgatermünkben 1941 november 22-én tartott pedagógiai szemináriumon, ahol *Ziermann Márta* lélekiemelő előadást tartott „A nő a nemzetvédelem szolgálatában” címmel, *Gottschling Károly* pedig tanteremben tartandó gyakorlati tornatanítást mutatott be nagy sikerrel.

Iskolavizsgálat. Dr. Lahmann György min. titkár *Jung Miklós* tan. tanácsos, kir. tanfelügyelő kíséretében január 9-én látogatta meg Központi iskolánk néhány osztályát. — Az egyházmegyei iskolavizsgáló bizottság képviselőjében *Ziermann Lajos* esperes-lelkész *Rimler Pál* isk. biz. elnök többszöri kíséretében február és március hónapban tartotta meg rendes évi iskolavizsgálatát népiskolánk összes osztályaiban és az utána tartott értekezleten közölte megjegyzéseit a tantestülettel. — Dr. Moravék Endre min. oszt. tanácsos dr. Imre József fogalmazó kíséretében május 5-én figyelte meg iskolánk működését. — A tanfelügyelőség képviselőjében dr. Imre József fogalmazó május 30-án, június 1. és 3-án látogatta végig összes osztályainkat.

Úgy a világi, mint az egyházi látogatók az iskolai belső és külső rendről és az osztályokban folyó munkáról, valamint a tapasztalt eredményről meglelégedéssel és elismeréssel nyilatkoztak. — Az igazgató kétszer látogatta meg az osztályokat, átnézte a füzeteket, naplókat, figyelte és irányította az ott folyó munkát.

Hospitálás. A soproni evang. tanítóképző-intézet növendékei ebben az iskolaévben is meglátogatták iskolánk osztályait és ott egyrészt az osztálytanítók vagy *Somogyi Béla* képezdei gyak. isk. tanár mintatanításait hallgatták, másrészt ők is tanítottak magyar és német nyelven. Hisszük, hogy a látottak és tapasztaltak is hozzájárultak a tanítójelöltek gyakorlati irányú kiképzéséhez. — A *Zrinyi Ilona* tisztí leánynevelő intézet VIII. oszt. tanuló tanárnő vezetése mellett a magyar osztályokban hospitáltak.

Egészségi állapot. A tanulók egészségi állapota kielégítő volt. Járvány nem fordult elő és így a tanításban szünet nem állott be. A szokatlan kemény és hosszú tél folyamán betegség

aránylag ritkán gátolta ifjúságunkat az iskola rendes látogatásában.

A városi tisztiorvosok megtartották ősszel a szokásos szemvizsgálatot, télen a diftéria elleni oltásokat és tavasszal a himlő elleni újraoltást.

Tanulóinkból a leggyengébb szervezetűeket és leginkább rászorulókat az erdei iskolába ajánlottuk. Sajnos, sok volna odavaló, de kevés a hely!

Az állami ingyencukorakció, melyből 60 vérszegény tanulónk december és január hátra 1—1 kg ingyencukrot kapott, emberséges és dícséretreméltó. Csakhogy tanácsos, sőt szükséges volna, ezt a segílyt háromszor annyi gyermeknek és legalább 6 hónapig juttatni. Sok szegény gyermek egészségét lehetne így feljavítani!

Gyermekeink egészségének védelmében vagy esetleg betegségeik leküzdésében hathatós segítségünkre volt iskolaorvosunk: *dr. Patthy Imre*, aki lelkiismeretesen örködött tanulóink egészségére. Sajnos, 1941 október havában katonai szolgálatra hívták be. Helyettese: *dr. Várhegyi Lajos*, a legnagyobb buzgalommal végezte teendőit felváltva a Központi és a Deáktéri iskolában. Osztályról osztályra haladva, alaposan megvizsgálta tanulóinkat és kutatta családi és társadalmi körülményeiket. A beteg vagy gyanús gyermek szüleit meghívta és orvosi tanáccsal látta el. Különösen a fej tisztántartása érdekében és a tüdővész elleni küzdelemben fejtett ki nagy buzgóságot. — A gyermekek vetkőzésénél, öltözködésénél, testsúlyuk, hőmérsékletük, nagyságuk és egyéb méretek megállapításánál, orvosi ellenőrző munkáknál, írásbeli feljegyzések készítésénél iskolaorvosunknak nagyban segítségére volt *Lackner Kálmánné*, aki jóindulatával, ügyes modorával és rátermettségével mint igazi kedves nővér látta el munkáját az orvosi rendelőben gyermekeink körül.

A tantestület egészségi állapota az elmúlt évben nagyjában jó volt. A legtöbb tanító egy napot sem mulasztott. Egy hétnél rövidebb ideig tartó betegség miatt mulasztott: *Preidl Lajos* hűlés folytán 4 napot, *Gottschling Károly* torokbaj miatt 6 napot, *Egész Margit* 1 napot. Komolyabb betegséggel küzdött 3 tanító. *Tompa Géza* szeptember 29-én volt kénytelen az iskolát a betegszobával felcserélni. Magas láz gyötörte napokon át. Végre edzett szervezete és hitvesének hűsége gondozása legyűrte a veszélyes betegséget és 3 hét múlva, október 18-án is

mét elfoglalta munkahelyét. — Ugyancsak szeptember végén *Hanzmann Stefánia* is beteg lett. Orvosa tanácsára az Erzsébet-kórházba vonult vakbéloperáció végett. A műtét jól sikerült. A megbízható kórházi kezelés, a gondos otthoni ápolás és az ifjú szervezet regeneráló ereje ismét talpra állította. Ötheti távollét után november 1-én átvette munkakörét. — A tanév vége felé május 2-án *Hanzmann Stefánia* idegbántalmai miatt ismét 6 heti betegszabadságot kért és kapott. Bizakodással tekintünk a jövőbe, hogy ezt a bajt, mely többé-kevésbé minden pedagógus osztályrésze, a májusi viruló természetben való tartózkodás teljesen meggyógyítja. — Május 19-én *Nitschinger János* egészsége felmondta a szolgálatot. A megerőltető szorgos munka megtámadta szervezetét, idegzetét. Orvosai tanácsára a tanév hátralévő idejére kénytelen volt osztályát másokra bízni. Innen is kartársi szeretettel kívánjuk, hogy a fárasztó munkából való teljes kikapcsolódás és lövérlakásának tetet-lelket üdítő szép környezetében való pihenése állítsa mielőbb helyre egészségét.

Az iskolai mulasztások száma az elmúlt évben nagyobb volt, mint máskor. Oka részint abban keresendő, hogy nagyobb tanulóink ősszel és tavasszal a mezei munkáknál szüleiknek segítettek, részint a szülők távollétében kis testvéreikre vigyáztak, a főök pedig az, hogy segílyre szoruló tanulóink csak a tél vége felé kapták az új cipőket, amiért heteken át nem teljesíthették iskolakötelezettségüket, ami pedagógiailag és erkölcsileg is rossz hatással volt. Nagyon kívánatos volna, ha a város illetékes hatóságai a városi inségesek gyermekeinek a cipőt és ruhát nem télen vagy a tél vége felé, hanem a hideg idő beálltával osztanák ki. A mulasztások jelentős részének ezzel elejét lehetne venni.

Egyes közönyös családok gyermekeinél elharapódzott az igazolatlan mulasztás. Ezekkel szemben kénytelenek voltunk feljelentéssel élni.

Vallásos nevelés.

Világháború van. A hadihelyzet, a bolsevizmus elleni küzdelem békés népünket is belesodorta ebbe a vészes hadjáratba.

Ezekben a nyugtalanító, nehéz időkben a keresztyény ember legszilárdabb pillére a vallás, a hit, hogy Isten az övéit el nem hagyja. Ki a népek és emberek sorsát intézi, ki eddig velünk volt, a jövőben is erős várunk és oltalmunk. Ezt a megnyugtató,

bizakodást ébresztő vallásos lelkületet akarjuk tanulóinkon keresztül a szülők, a gyülekezet szívébe helyezni.

Iskolánk evangélikus. Külsőleg is, de szellemében is. Iskolaépületeink felirata is erre figyelmeztet. A termekben a legelőkelőbb helyen függ a keresztt. Türelemre, békességre, Isten és embertársaink iránti szeretetre nevel. Minden osztályban Luther némán és mégis beszédesen tekint ránk, emlékeztetve minket az ő küzdelmes életére, az ő erős hitére, amellyel ezer veszéllyel szembe szállt és kemény harcában Isten volt az erőssége.

Minden tanteremben ott van a szent biblia, amely földi pályánkon az irígység, álnokság és elmúlás országából az emberi gyarlóságoktól megszabadult örök hazába mutat utat. Mellette az énekeskönyv, mely alkalmassá teszi lelkünket a szent igék befogadására. Iskolafalainkat, termeinket díszítik még egyházi vonatkozású képek, melyek mind evangélikus irányú nevelésünk eredményes munkakifejtését célozzák.

De ezt célozza iskolánk szelleme is. Minden tanításunkban arra törekszünk, hogy azt evang. szellem hassa át, hogy a gyermek érezze Isten közellétét, aki előbb-utóbb lesújt a bűnösökre és megsegíti a hívőket. Ennek a célnak a szolgálatában áll a fogalmazás is, ahol a tárgykör egy részét egyházunk iránti hűség és Isten iránti bizalom sugallja.

Minden vasárnap tanulóinkkal elme gyünk részint gyermek-, részint a gyülekezeti istentiszteletre, egyesek pedig a teológiai fakultáson hallgatják Isten igéjét.

Rendeztünk két vallásos estet. Az elsön nagytiszteletű Ziermann Lajos esperes-lelkész a reformáció idejét idézte a hallgató elé és tanulságos előadásában igyekezett a reformáció keletkezését és hatását emlékeztetessé tenni, a második estén igazgató az anyák hivatásáról békében és háborúban tartott előadást, melyben az életből vett példákkal az igazi anya önzetlen fáradozását állította példakép a hallgatók és összegyűlt anyák elé.

A vallásos nevelést hatásosan elősegíti a gyermekgyülekezet intézménye, melyet egyházkerületünk főpásztora, D. Kapi Béla Öngyméltóságának népiskolánk iránti atyai figyelme és jóindulata hívott életre. Azóta minden népiskolai osztály kis gyülekezetet képez, ahol az egymás iránti szeretetre, áldozatkésziségre nevelünk; minden osztály templommá magasztosúl, ima, ének és rövid áhitat keretében. Nagy segítségére van e téren a tanítósnak a „Gyermekgyülekezet“ c. lap, mely cikkeivel írá-

nyít, életet ad a gondolatnak. Az évről-évre összeállított áhítatok gyűjteménye „Kicsinyek bibliája” címmel jelenik meg. Erre az volna a megjegyzésem, hogy az áhítatok jelentékeny részével nyelvezeténél, több tudást és bibliai készséget feltételező mivoltánál fogva az alsó osztályokban vagy kétnyelvűséggel küzdő iskolákban, mint Sopronban is, nem érjük el célunkat, mert erre a nyelvezetre, erre a gondolatmenetre tanulóink még nem elég iskoláztak, nem elég fejlettek. Tanácsos volna — szerény véleményem szerint — az eddigi évfolyamokból a legalkalmasabbakat összegyűjteni, rendezni és kinyomatni. Hogy ezeket a gyermek esetleg már hallotta, az nem számít. Termékenyítő eső mindig áldást oszt.

Október első napjaiban a Dunántúli egyházkerület Sopronban tartotta évi közgyűlését. Ennek egy része népiskolánk vizsgatermében folyt le. Ekkor üdvözölte Dunántúl evangélikus népe szeretett, fáradságot nem ismerő főpásztorát, *D. Kapi Béla* püspököt 25 évi püspöki működése alkalmával. Evvel kapcsolatban tantestületünk a nő- és leányegylettel karöltve díszítette Központi iskolánkat, a vizsgatermet és a püspök úr arcképét zászlókkal, virágokkal, hogy mindebből meleg szeretet és őszinte nagyrabecsülés sugározzék az intézeti díszruhában sorakozó iskoláslányok és cserkészfiúk sorfala közt érkező jubiláns felé.

A mostani nehéz időkben nagy gondot fordítunk a szeretetközösségre való nevelésre. E téren minden osztályban serényen folyik a munka. Néhány példa: Tanulóink segítik egymást régi ruhával, használt cipővel, tanszerrel; a tízóraiból adnak a szegényeknek, filmelőadásra befizetik társaikat, beteg társuknak küldenek virágot, narancsot, pénzt gyűjtenek nélkülöző osztálytársaiknak az évvégi kirándulásra, támogatják egymást az intézeti ruha beszerzésében és elkészítésében, gyűjtünk szegény gyülekezetek, vakok, siketek, a harctérre induló és a fronton küzdő katonáinknak stb. Ilyen és hasonló esetek a gyakorlati vallásoktatás termékei, ezek a lélekbe vésődnek és jó gyümölcsöt teremnek.

Hazafias nevelés.

Ennek nagy fontossága van különösen hazánkban, hogy különböző anyanyelvű és vallású polgárait egy táborba egyesítse, hogy a közös haza kebelében egymás iránti szeretetre, megbecsülésre és áldozatkészségre neveljük. Erre legalkalmasabb a

történelem, a polgári jogok és kötelességek és a földrajz tanítása.

A történelem tanítása szinte minden nevelő próbaköve, hogy e téren megteszi-e kötelességét a magyar hazával szemben. Akármilyen eseményt vagy hőstettet tárgyalunk hazánk hősköiben oly gazdag 1000 éves történetéből, kellő készültséggel, hazafias lelkesedéssel, olyan hangulatot teremthetünk tanulóink szívében, hogy bátorság, tetterekészség, hősiesség utáni vágy tölti el lelkeiket. Lángol a szemük, élénkebben dobban a szívük és mélyen bevésődik lelkükbe a hazafiak, a hősök példája, mely hasonló tette serkenti őket. Bizonyoságot tettek erről katonáink, kik Észak-Erdély, a Székelyföld és a Délvidék visszaszerzésében ország-világ előtt bebizonyították, hogy a katonai erényekben őseik méltó utódai. És ezt bizonyítják most is a bolsevizmus elleni harcban, höl barát és ellenség elismeri a magyar katona bátorságát és kiváló harci erényeit.

A polgári jogok és kötelességek tanítása meggyőzi hazánk nyelv és vallás szerint széttagolt lakosait, hogy e hazában minden polgár egyenrangú és a legmagasabb állást elérheti.

A földrajz tanításában a szülőföldhöz való ragaszkodás, hazánk szépségeinek feltárása és megszerettetése a célunk. Sopronban, hazánk egyik végvárában működünk. Itt mindig laktak magyarok és németek. Évszázadokon át testvériesen megférték jó és balsorsban egyaránt. Szinte versenyeztek a haza szeretetében, a haza iránti hűségben. Őseink példája nekünk is irányt szab. Ne engedjük, hogy őket verjenek békés, józan lakosságunk közé! Érdekeink közösek, akár magyarul, akár németül beszélünk. Mindenki úgy beszél, ahogy az édesanyjától tanulta és az életben gyakorolta. Az anyanyelvhez való jogot senki sem vitatja. E téren nálunk nincs és nem lehet panasz. Segítsük egymást békés megértéssel és dolgozzunk becsületesen, akkor mi is jól érezzük magunkat e hazában, mint őseink, kik mindig a magyar hazáért éltek-haltak.

Az elmúlt tanév több alkalmat nyújtott a nemzetnevelés magasztos feladatához. Szeptember havában *gróf Széchenyi István* születésének 150. évfordulója alkalmából megemlékeztünk „a legnagyobb magyar” munkásságáról. Hazafias áldozatkészségét és nemes példaadását állítottuk a mostani sorsdöntő időben tanulóink lelki szeme elé, hogy abból hasonló honpolgári munka fakadjon. — Október havában megnéztük a Városi Mo-

ziban a „*Honvédek előre!*“ c. filmet, hol gyermekeink lelkesedéssel figyelték katonáink hősies küzdelmét a Bácskában és Ukrajnában. — December 14-én a soproni népszavazás emlékét idéztük, mikor magyar és német lakosságunk szeretett hazánk iránti hűségéről tett tanuságot. — Április havában *Kőrösi Csoma Sándor*, a magyar östörténet fáradhatatlan kutatójának, a hazaszeretet és önfeláldozás hős bajnokának emlékénél lobbantottuk lángra tanulóink hazafias érzését. — Ügyszintén a megemlékezés lángja mellett hívtuk fel gyermekeink figyelmét *Tessedik Sámuel*, a volt szarvasi országoshírű evang. lelképásztor és magvetőre, ki korát jóval meghaladva, a megnemértés és rosszindulat ellen küzdve, szóval és tettel buzdította a föld népét okoszerű gazdálkodásra. — Május 14-én gyermekeinkkel gondolatban elszálltunk az Adriai tengerre, hol *vitész Horthy Miklós* kormányzó Urunk 25 évvel ezelőtt oly hősies halálmegvetéssel és dicsőséggel megküzdött a sokkal nagyobb ellenséges flottával. — A vallásos és hazafias nevelés szolgálatában álltak még az egyéb iskolai ünnepek, a színelőadások, a gyermekkar, az ifjúsági vöröskereszt, a jótékonyági gyűjtések, a különféle rendezések, mint p. o. az Anyák napja, a Madarak és fák napja stb.

Tanításainkba mindig beleszóttuk a *magyar iparpártolás* hazafiúi kötelességét.

Idetartozik még a harctérre induló *honvédeink búcsúztatása*. Gyakran történt! Egyes osztályaink külön-külön vonultak ki a vasútállomásra, hol virágokkal, zászlókkal, meleg könnyekkel búcsúztak és igaz gyermeki szívvel kiáltották távozó katonáink felé: „Viszontlátásra!” — Atyánk, hallgasd meg gyermekeid fohását!

Iskolai ünnepélyek és rendezések. Ezek az ünnepélyek oázisok, melyek a szomjas, fiatal szívnek üdítő italt nyújtanak, ellenálló erőt az ellaposodás, a közöny ellen. — Október 6-án a felsőbb osztályok tanulói a gyászistentiszteleten vettek részt. — Október 31-én, a reformáció emléknapján, a tanulóifjúság részére gyermekistentisztelet volt. A soproni evang. temetőben a tanítósirokat és a gondjaikra bízott 51 hősi sírt a sopronbánfalvi katonai temetőben októberben rendbe hoztuk és virágokkal díszítettük. — December 6-án, a Kormányzó Úr Őfőméltóságának névnapján szünetelt a tanítás. Előző este az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület műsoros ünnepélyt rendezett. — December 19-én a jótékony nőegyletek által rendezett „Nagykarácsony éccakája”

című karácsonytáji népszokások bemutatásánál népiskolánk is sikeresen vett részt. — December 14-én a városházán rendezett népszavazási emlékünnepen jelentünk meg. — December 21-én délután 2 órakor tartotta meg karácsonyfaünnepélyét az Evangélikus Nőegylet a templomban, utána pedig kiosztást a vizsgateremben. — December 23-án az Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület rendezte karácsonyfaünnepélyét. — December 21-én, 26-án és 28-án a tanulóifjúság karácsonyi színdarabot adott elő a Protestáns Egyesületben. Főrendező ebben az évben *Polster László* volt. — Március 15-én hazafias ünnepélyt rendeztünk, az ünnepi beszédet *vitéz Felkay Sándor* tanító tartotta. — Március 21-én a Berzsényi Dániel cserkészapródcsapat rendezett lelkes ünnepélyt az újoncavatás alkalmával. — Május 14-én iskolánkban 130 tanuló szerepelt *Amminger Kálmán* vezetése mellett a Városi Színházban rendezett „Éneklő ifjúság” nevű dalosversenyen, ahol a mi csoportunk tetszést aratott. — Május 10-én megtartottuk az Anyák napját, mely alkalommal *Gats Sándor* tartotta az ünnepi beszédet. — Május 23-án virágokkal díszítettük a hősök sírjait. — Május 30-án tartottuk a Madarak és fák napját. — Június 4-én megemlékezünk az áldatlan trianoni békeparancsról.

Az Ifjúsági Vöröskereszt Egylet csoportjának az 1941—42. tanévben 68 tagja volt. Összejövetelét hetenként egyszer, kedden délután tartotta két csoportban *dr. Trostl Rezsőné* és *Sziz Ella* tanítónők vezetése alatt. Jó időben séta és tornagyakorlat volt a délutánok programja. Később kézimunkával, olvasással és társasjátékkal foglalkoztak a tagok. November hónapban előkészületek folytak a Mikulás-ünnepélyre, amelyet december 5-én tartottak meg. A tiszta jövedelmet szegény tanulók felruházására fordították. December 23-án volt a karácsonyi ünnepély, mely alkalommal 15 tanulót ajándékoztak meg ruhaneművel. A csoport megünnepelte március 15-ét. Május 10-én megtartotta az Anyák napját műsor keretében. Az egylet működését május végén kirándulással kapcsolatban fejezte be.

A tanulóifjúság a jótékonyág szolgálatában. Népiskolánkban évente csak két gyűjtést engedélyezünk: egyet ősszel és egyet tavasszal. Az ekkor befolyt adományokból, valamint egyéb rendezések bevételeiből támogatjuk a jótékonyági és emberbaráti intézményeket. De a legnagyobb részt mindig az ínség-alapnak juttatjuk, amiből szegény tanulóinknak tanszert, cipő-

talpat és ruhát szerzünk. Égi áldás ez szükölködő gyermekeinknek!

A karácsonyi gyermekszínelőadás tiszta jövedelmét következőképpen osztottuk fel: Tanulóink ínségalapjának 70 P, Segélyegyletünknek 70 P, a rendelkezési alapnak 48'58 P. — A novemberi iskolai gyűjtés eredménye 615'78 P. Ebből jutott az ínségalapnak 400 P, Segélyegyletünknek 130 P, az egyházkerületi gyámintézetnek 10 énekeskönyv: 32'30 P, tályjai evang. templomnak 8 P, szatmárpálfalvai templomnak 5 P és a rendelkezési alapnak 40'48 P. — A május havi gyűjtés eredménye 595'92 P. Ebből kapott az Ínségalap 330 P-t, a Segélyegylet 150 P-t, a G. A. Gyámintézet 70'92 P-t, az Orsz. Siketnéma Otthon 10 P-t, a rendelkezési alap 25 P-t és evang. templom Esztergom 10 P-t.

Katonáink részére osztályainkban összesen gyűjtöttünk: 17 P készpénz, 52 csomag cigaretta, 5573 drb cigaretta, 7 csomag cigarettapapír, 2 skatulya hüvely, 2 cigarettatöltő, 2 cigarettaszipka, 2269 doboz gyufa, 62 levélgyufa, 30 öngyújtó, 2 csomag öngyújtó tüzkő, 64 csomag dohány, 264 gyertya, 260 szappan, 21 borotvapengő, 1—1 törülköző, fésű, tükör, téli sál, kötöszér, kézkrém, töltőtoll, 4 fogkefe, 4 fogkrém, 15 cipőkrém, 2 téli sapka, 52 kis zászló, 6 ceruza, 9 csomag levélpapír, 8 pár érmelegítő, 2 szeretetcsomag, 1 kg keksz, 1 kg alma, fél kg dió, 10 mézeskalács, 5 csomag cukorka, 2 üveg gyomorerősítő, 1 dl rum.

A kurucdombi szegények javára tanulóink 66'80 P-t gyűjtöttek.

A tanulóifjúság használt cipővel és ruhával sok szegény tanulón segített. Erről részletesen „Szegény tanulók segítése” című fejezetben számolunk be.

A Soproni Magyar Férfidalkör is támogatót minket erkölcsei és hazafias nevelői munkánkban, midőn december 14-én a városháza nagytermében tartott népszavazási ünnepen az idén is 10 német anyanyelvű tanulónak jutalomkönyvet adott a magyar nyelvben tanúsított szép előmenetelükért.

A jutalomkönyvekkel kitüntetett tanulók a következők: Karner Lajos, Iby Hermina, Wolfbeisz Mária V. oszt., Hareter Nándor, Tschürtz Nándor, Pohl Irma, Pohl Éva VI. oszt., Holzmann Róbert, Grichisch Mária VII. oszt. és Kampits Gusztáv VIII. oszt. tanulók.

Értelmi nevelés.

Az 1941. évi tanterv azt mondja, hogy „a népiskola a tanulót megfelelő általános műveltséghez juttassa és ezáltal az életben való helytállásra és további tanulmányokra is képessé tegye“. Ez jóval több, mint amennyit az 1925-ös tanterv kívánt. Ebben már nyugateurópai levegő áramlik. Azt akarja, hogy önállóságra, helytállásra és magánszorgalom útján való továbbképzésre képesítsük ifjúságunkat. Az iskolában elsajátított tudás alap legyen, melyet önképzéssel, tapasztalatgyűjtéssel tovább építsen olyan ismeretekkel és gyakorlati tudással, amelyekkel a létérti küzdelemben megállja helyét.

Ezt a célt szolgálja a nyolcosztályos népiskola kötelező felállítása, melyért a tanitóság már oly régen síkra szállt. Ebben az évben több mint ötezer községben megnyílt a 7. osztály, a jövő tanévben sorra kerül ezekben a községekben a 8. osztály, a többi helyeken a 7. osztály megszervezése. Ezzel hazánk hatalmas lépést tett, hogy a népoktatásügy terén a nyugati államok példáját kövesse, s népünk értelmi szintjét emelje. Az elavult továbbképző iskolának csak harmadik évfolyama marad meg, mely gyakorlati irányú neveléssel főleg a mindennapi élet különféle kérdéseiben nyújt felvilágosítást.

Örömmel és büszkeséggel tölt el, hogy iskolánk e téren is vezető helyen áll. Városunkban eddig is voltak tanulók, kik önként látogatták a 7., sőt a 8. osztályt is. De egyházközségünk tavalay határozta el, hogy ifjúságunk egységes továbbképzése céljából megszünteti a továbbképző iskola 1. és 2. osztályát és ezek helyébe kötelező erővel megszervezi a 7. és 8. fiú- és leányosztályokat. Ez megtörtént. Tavalay a 7., idén a 8. fiú- és leányosztályok léptek életbe. Új tanerőkre ebben az évben nem volt szükség, mert a Volksbund három alsó osztály gyermekeit tőlünk elvonta. Így az itt felszabadult tanerőket a felső osztályokban alkalmaztuk. Csak nagyobb padok, harmónium, térképek, tanoszerek és tankönyvek beszerzéséhez kértük egyházközségünk jóindulatú támogatását. E helyről is köszönetet mondok az elnökségnek, az iskolabizottságnak és a konvent minden tagjának a megértésért, mellyel népiskolánk történetében a teljes nyolcosztályos népiskola felállításával új korszaknak alapját rakták le.

Az értelmi nevelés terén főleg a kétnyelvűség okoz nehézséget. Ez helyi adottság. Sopron lakosságának több mint 50%-a

magyar, a többi német, akik nagyrészt az evang. egyházközséghez tartoznak. Mutatja ezt tanulóink nyelvi elosztása: 84% német és csak 16% magyar anyanyelvű. Ennek megfelelőleg voltak eddig magyar osztályaink, ahol a német nyelvet is gyakoroltuk és voltak kétnyelvű osztályaink, ahol mindent németül és magyarul tanítottunk. Ez utóbbi felelt meg legjobban németajkú gyermekeinknek. Itt ápoltuk és fejlesztettük az anyanyelvet és tanítottuk a magyar nyelvet is. A felső tagozatban a tanulók szóban és írásban a két nyelvben egyforma jártasságra tettek szert. Megtanultak németül és magyarul. Erre pedig itt a határ szélén nagy szükség van.

A december végén tartott szülői döntés e téren még nehezebb helyzetet teremtett. Dacára annak, hogy a kétnyelvű tanítási módot Sopronban évtizedek óta minden szülő a legcélszerűbbnek tartotta, sok szülő a Volksbund nyomására tiszta németnyelvű tanítást kívánt. Ezért 1942 január 1. óta népiskolánkban három tagozat működik: 1. Magyar tagozat, ahol minden tantárgyat magyarul tanítottunk, de a német nyelvet is gyakoroltuk mint eddig; 2. német tagozat, ahol minden tantárgyat németül tanítottunk, a magyar nyelvet csak heti hat órában és 3. kétnyelvű tagozat, melyben, mint eddig is, mindent két nyelven tanítottunk. Ez legelőnyösebb németajkú tanulóinknak, mert itt mindkét nyelvet egyformán gyakorolja, tanulja. Józanul gondolkodó németajkú szülő, ki gyermekének javát akarja, a jövőben is ebbe járattja gyermekét.

A mult szünidőben alkalmam volt egy svájci tanárral beszélni, ki német-francia vidéken működik. Azt mondotta, hogy ott is hasonlóan tanítanak: minden elemiben mindent két nyelven.

Hogy mindkét nyelvben biztosabb alapot rakhassunk, az alsó osztályokban nagyobb heti óraszámmal dolgozunk. Így az I. osztályban heti 21 óra helyett 24, a II. osztályban 23 óra helyett 26, a III.-ban 26 óra helyett 28 és a IV.-ben 27 óra helyett heti 30 órát tartunk. Tehát többet az előírt óraszámnál!

Iskolánk 22 osztálya közül a lefolyt tanévben 8 kétnyelvű, 8 német és 6 magyar tannyelvű volt.

Az értelmes nevelés szolgálatában áll a **továbbképző iskola**, mely az idén 1 fiú- és 1 leányosztályból állt. A fiúosztályban Tompa Géza, a leányosztályban Lagler József tanított.

Ezt a célt szolgálta a **kislétszámú (kisegítő) osztály** is,

amely a lefolyt tanévben megint rendszeresen működött. Az igazgató a tanítói kar javaslatára az első évfolyamba 1 fiút, a másodikba 9 fiút és 1 leányt, összesen 11 gyöngye tehetségű tanulót utalt át. Ezek közül kimarad 1, normális osztályba visszahelyezhető 5. A kisegítő osztály vezetője volt Pantzer Gertrud ideiglenes kisegítő okl. tanítónő.

Nyelvtanfolyam. A németnyelvű tanfolyamot az idén is Mühl Alfréd vezette. A tanfolyamon 15—20 magyar anyanyelvű, a német nyelvben járatlan gyermek vett részt, heti 4 órában. A gyermekek a folyó tanévben is örömmel látogatták a német órákat, melyeken játszva sajátították el a „Der, die, das” néhez tudományát.

Iskolakert. Felső osztályaink tanulói az őszi és tavaszi hónapokban az iskolakertben nyertek gyakorlati gazdasági képzést. Gyakorlótérnek használjuk néhai Schranz Mihály ny. igazgató-tanító lövérkertjének egy részét, aki ezt a szépfekvésű, 1 katasztrális hold nagyságú kertet az egyházközségnek hagyományozta iskolai célokra. Itt zöltség-, virág-, napraforgótermelés, s egyéb kert munkákra, valamint faápolásra oktadjuk tanítványainkat. A lefolyt tanévben az időjárás oly kedvezőtlen volt, hogy a tervbe vett iskolakerti munkák nagy része elmaradt.

Tanítói és ifjúsági könyvtár. A tanítói könyvtárt a lefolyt tanévben is Gats Sándor, az ifjúsági könyvtárt pedig Lagler József kezelte. Az ifjúsági könyvtárban jelenleg 779 magyar és 817 német, összesen 1596 kötet van. A tanulóifjúság ezt a könyvtárt a IV. osztálytól felfelé szorgalmasan használja. A tanítói könyvtár állománya 1567 kötet. Ebből van 616 pedagógiai, 556 egyéb tudományos és 395 szépirodalmi mű. Multévi szaporulat 92 kötet. A Schranz-féle könyvtárban van 531 kötet, és pedig 141 pedagógiai, 390 egyéb tudományos és 27 évfolyam Kosmos folyóirat, valamint 86 drb különféle tankönyv. Kérjük iskolánk barátait, hogy könyvtárunkat ajándékkönyvekkel gyarapítani szíveskedjenek.

A lefolyt tanévben a következő folyóiratokat járattuk: Evangélikus Népiskola, Evangélikus Élet, Keresztyén Igazság, Református Tanítók Lapja, Harangszó, Kis Harangszó, Hivatalos Közlöny, Néptanítók Lapja, Növényvédelem, Magyarosan, Soproni Szemle, A Népiskola Ünnepei.

Az iskola leltára. Vétel útján szereztünk 1 Bene Lajos: Magyar Tanítók Évkönyve, 12 Vezérfonal és még 80 pedagógiai

könyvet. A gyülekezet vásárolt iskolánk részére 1 új harmóniumot, térképeket, tanszereket, tankönyveket és 2 képet Budapestről. Ezen áldozatkészségért innen is köszönetet mondok.

A leltári tárgyak száma a Központi iskolában (a tanítói, ifjúsági és kölcsönkönyvtárt nem számítva) 6541, értéke 18.686 pengő; a Deáktéri iskolában (a tornacsarnokot is beleszámítva) 7149, értéke 15.237 P; összesen 13.690 darab 33.923 P értékben.

Esztétikai nevelés.

Célja: a gyermek ízlését, szépérzékét fejleszteni. Nem akarunk művészeket nevelni, de a gyermek vegye észre a szépet, találjon örömet benne és kövesse, ha módjában van.

Ennek a célnak elérésében fontos nevelési eszköz az iskolaépület, az udvar, a tanterem gondozottsága tisztántartása, valamint a tanulók munkáinak rendje és csinosága. Ennek nagy figyelmet szenteltünk az idén is.

A tantermeket élő virágokkal, szemléltető- és egyéb képek ízléses elrendezése által akarjuk barátságossá tenni, hogy tanító és tanuló jól érezze magát ott és hogy a tanulók példát lássanak, hogy lehet egy különben rideg termet kevés költséggel kedvessé, barátságossá tenni.

A szépírás és rajzórák különösen alkalmasak a szép iránti érzék fejlesztésére. A szépírásra mindig nagy súlyt helyeztünk. A rajztanítást pedig több osztályban azon tanítók vállalták, kiknek erre különös képességük van. Így a Központi iskolában Mühl Alfréd, a Deáktéri iskolában Gats Sándor.

Kézimunkatanfolyam. Gyermekeink a kézimunkaórákban ízléses, tetszetős és hasznos dolgokat készítenek. A törvényileg előírt kézimunkatanításban iskolánk minden tanulója részesül. Emellett az idén is volt külön kézimunkatanfolyam azok részére, akik a kézimunkában tovább akarják magukat képezni. A külön női kézimunkatanfolyamot Stráner Márta kézimunkatanítónő vezeti.

Gyermekkar. Amminger Kálmán énektanító az iskola jóhallású és jóhangú gyermekeiből a lefolyt tanévben is gyermekkart állított össze, amely úgy a templomban, mint különféle iskolai ünnepélyeken sikerrel szerepelt.

Slójdtanfolyamok. A Deáktéri iskolának egyik termét slójdiskolának rendeztük be. A berendezés legnagyobb része volt karitásunk, néhai Schranz Mihály ny. igazgató-tanító ajándéka.

Az ő áldozatkészsége tette lehetővé ezen tanfolyamok felállítását. Alapítványának kamataiból díjazhatjuk a tanfolyamok vezetőit és beszerezhetjük a legszükségesebb anyagot és eszközöket.

A tanfolyam november havában nyílt meg. Olyan fiúk nyernek ott oktatást fafaragásban, faeszközök készítésében, kiknek eziránt különös tehetségük és kedvük van.

A slöjdtanfolyam vezetői Wallentin Sámuel és Gottschling Károly.

Testnevelés.

A testnevelés a mostani időben hazafias kötelesség. Erős és egészséges nemzedéket neveljünk, amely az élet minden ténen sikeresen állja a harcot. Korunk sápadt, vérszegény gyermekei figyelmeztetnek igazi rendszeres testnevelésre. Számos családban hiányos, háborús az ellátás, szegény emberek gyermeke e zord, hosszú télen cipő- vagy ruhahiány miatt gyakran rosszul szellőzött szobában töltötte idejét, az iskolában is inkább a tanterem lakója volt.

A tornatermet télen a nagy szénhiány miatt nem használhattuk. Így a jobb idő beálltával törekedtünk — különösen a fiúknál — a mulasztásokat pótolni. A tapasztalat azt mutatta, hogy a fejszósztályos fiúk reggeli tanításeelőtti félórás tornája kedvező hatást gyakorolt a szervezetre és a kedélyre. A fiúk kipirultak, hozzáedződtek, szívesen és lelkesen végezték a rendszeres szabadgyakorlatokat, melyek minden izmot és szervet tervszerűen fejlesztenek.

Ép testben ép lélek. A testnevelésnek nagy étikai értéke van: szilárdítja a jellemet és acélozza az akaratot, tehát növeli az ember értékét. Ezért fordítottunk nagy gondot a testnevelésre.

A testnevelés legfontosabb eszközei a testgyakorlás mellett az iskolafürdő, a játékok, versenyek, menetelések, a cserkészlet, mely természetesen az erkölcsi nevelés szolgálatában is áll és a nagyobb kirándulások.

Iskolafürdő. A Központi iskolában rendelkezünk iskola-fürdővel és a szükséges mellékhelyiségekkel. Itt sorakoztatjuk fel tanítványainkat mindkét iskolából, hogy az öt zuhany alatt élvezhessék a fürdés áldásait. Kitörő örömmel és gyermeki jókedvvel szoktak tanulóink ott tussolni, magukat szappanozni, masszírozni a jóleső meleg vízben és kellemesen fűtött helyi-

ségben. Az elmúlt évben azonban a rendkívül hosszú kemény téli idő, valamint a szokatlan nagymennyiségű szénfogyasztás miatt csak ősszel és a tél elmúltával hívtuk tanulóinkat fürödni. És különös, ép a legszükösebb és legmostohább viszonyok közt élő családok részéről fürdönk nem részesült kellő méltánylásban. Szinte érihetetlen ezeknek előítélete iskolafürdönk iránt. De erős a hitünk, hogy a résztvevő gyermekek öröme és a szülők felvilágosítása fokozatosan megszünteti ezt az ellenszenvet és iskolafürdönket összes tanulóink testápolásának szolgálatába állítja.

Játékok, kirándulások. A gyermek legtermészetesebb és legkedvesebb testgyakorlása és egyszersmind szórakozása a játék. Az iskola komoly munkája mellett nagyon szépen megfér a játék is. Sőt arra van hivatva, hogy a rendszeres, testet, lelket igénybe vevő iskolai munkába minél több derűt, változatosságot és szellemi pihenést hozzon. Mind a két iskola udvara akkora, hogy a tanulók kedvük szerint játszhatnak, a Központi iskola osztályainak kedves játszóhelye ezenkívül a Bécsi-domb.

Minden osztálytanító köteles tanítványait hetenként legalább egyszer a délutáni órákban sétára vagy kirándulásra vinni. Ezenkívül a felsőbb osztályok évenként legalább egyszer egésznapos kirándulást is szoktak rendezni Sopron szép környékére.

383. Berzsenyi Dániel cserkészcsapat. Nyáron át, táborozás helyett több egynapos kirándulást rendeztünk. Mese, dal és játékkal bővelkedő őszi összejöveteleinket sétával és a következő ünnepélyes összejövetelekkel tettük változatosabbá. Szeptember 27. gróf Széchenyi Istvánról, október 4. Erdély visszatéréséről, október 25. a reformációról, november 1. meghalt szeretteinkről, november 15. Horthy Miklós budapesti bevonulásáról, december 13. a soproni népszavazásról emlékeztünk meg. December 20-án karácsonyfaünnepélyt rendeztünk. Egy szegény cserkészt felruháztunk. A téli hónapokban a rendes foglalkozási anyag mellett több sétát tettünk a városban, hogy szülőföldünk szépségeinek megismerése mellett a különböző intézményeket is ismerjék meg a kiscserkészek. Március 14. megemlékeztünk a szabadság nagy napjáról. Március 21. ígéretet tettek az ujoncok. A Magyar Vöröskereszt Egyesület javára rendezett gyűjtés 22'42 P-t eredményezett. Április 11. Berzsenyi Dánielről beszélgettünk. Április 19. Szent György-napi táborútnél voltunk. Április 26. a városi cserkészszerv szeretett

elnökét: dr. Gallusz Sándor kir. közjegyzőt kísértük utolsó útjára. Május 16. az otrantói csata 25. évfordulóját ünnepeltük. A hűségzászlóhoz december 14., március 14. és április 19-én adtunk díszörséget. A tavaszi hónapokban összejöveleteinket a szabadban töltöttük el. Május 2. édesanyánk jószágáról, május 30-án a hősök vitézségéről beszélgettünk. Parancsnok: Gottschling Károly.

Szegény tanulók segélyezése.

Az egyházközség 25 szegény tanulónak csináltatott új cipőt. Érték 690 P.

Evangélikus Nőegylet. Az iskola jótevői között az elsők között az Evangélikus Nőegyletet kell említenünk. A december hó 21-én tartott karácsonyfaünnepélyen kiosztott 16 fiúruhát, 16 leányruhát és 30 feidíszített kis karácsonyfát. Évközben adott tanulóinknak 7 szvettert, 3 pár használt cipőt, 1 leányruhaanyagot és egyéb ruhafélét. Szegény konfirmandusoknak vett 1 fiú-, 1 leányruhát és 74 uzsonnát. Összesen 1123 P-t fordított szegény tanulóink segélyezésére.

A helyi Gyámintézeti Nőegylet szegény konfirmandusoknak adott 20 német bibliát, 17 német énekeskönyvet, 13 magyar újtestamentumot, 8 magyar énekeskönyvet és 1 magyar Gyermeklantot 125'60 P értékben.

Az Evangélikus Leányegylet juttatott 20 szegény leánytanulónak új leányruhát 200 P értékben.

Sopron szab. kir. város a szegénygondozó hivatal útján adott szegény tanulóinknak 44 pár cipőt, 28 fiúöltönyt, 74 használt leányruhát, használt harisnyát és egyéb ruhafélét 4750 P értékben. November 18-tól március 15-ig naponta átlag 26 tanuló kapott összesen 2208 népkonyhai ebédet 1104 P értékben. A város által nyújtott segélyek pénzbeli értéke: 5854 P.

A főispán úr által kezdeményezett **segélyakcióból** iskolánk kapott: 44 pár cipőt, 18 öltöny ruhát, 21 alakított fiúkabátot, 1 nadrágot és 20 kis szvettert 2167 P értékben.

A magyar kir. belügyminiszter úr a soproni m. kir. tisztifőorvosi hivatal útján a decemberi és januári hónapokban 60 szegény és gyengeszervezetű tanulónak engedélyezett havi 1—1 kg ingyencukrot 129'60 P értékben.

Ijúsági Vöröskereszt Egyletünk karácsonykor 15 tanulót ajándékozott meg ruhafélével 160 P értékben.

Az Erzsébet kórház szakorvosainak nemeslelkű adománya szegény tanulóink támogatására 234 P.

Az Áll. Leánygimnázium Vöröskereszt Egylete karácsonykor 10 leánynak adományozott ruhafélét 130 P értékben.

Népiskolai inségalap. Készpénzadományok: Fritz Matild 3 P, Gergely István 10 P, Hamar Gyuláné 10 P, Stauffer Sándorné 15 P, N. N. Budaker Oszkár lelkész úr útján 10 P, Kiss Pálné, Alsólövérvé-u. 76. 40 P, Erzsébet-kórház szakorvosai 234 P, őszi iskolai gyűjtés 400 P, tavaszi iskolai gyűjtés 330 P, reformációi vallásos est offertórium 23'50 P, a karácsonyi gyermek-színelőadás jövedelméből 70 P, Nagykarácsony éccakája rendezéséből 25 P, virágvasárnapra vallásos est offertórium 10'84 P, használt régi női cipőért 14'50 P, Schranz Mihály és Emma-alapítvány jövedelme 478'92 P. Hozzáadva 401'11 P készpénzadományt az 1940—41. tanévről, rendelkezésünkre állott összesen 2075'87 P. Ezen összegből a tanév folyamán kiadtunk cipőtálpalásra, cipőkre, ruhafélékre, irkákra, írószerekre, élelmiszerekre stb.-re 844'24 P-t. Készpénzmaradvány 1942 jún. 10-én 1231'63 P. (A részletes elszámolást lásd a konventi pénztárban.)

A tanulóifjúság gyűjtése. Szegénysorsú tanulóink nyomorának enyhítésére gyermekeink használt cipőt vagy ruhaféléket adományoztak a következő kimutatás szerint:

Központi iskola.

I. a) vegyesosztály. Bergmann Zoltán: 2 pár cipő; Érdi Éva: 1 ruha, 1 kötény, 1 pár kesztyű; Deutsch Anna: 1 tolltartó; Jäger Margit: 1 kötény; Salamon Karolina: 1 kabát, 1 sapka. Katonáknak: 32 csomag cigareta, 190 doboz gyufa, 16 szappan, 24 gyertya.

I. b) vegyesosztály. 30 doboz gyufa, 6 szappan, 2 gyertya, 20 cigareta, 2 öngyújtó.

II. vegyesosztály. Sebestyén Erzsébet: 2 ruha, 1 pár harisnya, 1 pár cipő; Schranz Károly: 1 pár cipő, 1 sapka; Szabó Ilona: 1 ruha; Miletits Judit: 1 ruha; Wojtech Ilona: 1 pár cipő, 1 pár harisnya; Jauk Gabriella: 2 pár cipő. — A katonáknak: 9 csomag gyufa, 71 skatulya gyufa, 195 cigareta, 14 csomag cigareta, 1 csomag dohány, 60 gyertya, 21 szappan, 1 fogkefe, 1 fogkrém.

III—IV. fiúosztály: 18 gyertya, 80 doboz gyufa, 6 csomag cigareta, 3 szappan, 1 kefe, 2 cipőkrém.

IV. vegyesosztály. Félix Rozália: 2 pár szandál; Münnich Ella: 1 pár szandál; Salamon Katalin: 1 pár kis cipő; Göttl Erzsébet: 1 pár harisnya; Schrödl testvérek: 3 pár harisnya; Göschl Terézia: 1 ruha; Schmidshoffer Karolin: 1 ruha; Hammerl Gertrud: 1 pár cipő. Az osztály részére adakozott még: Kund Edit: egy télikabát, Prickler János 5 P, Huber Aladár 5 P.

Ziermann Lajos 5 P, Rátz Egon 2 P, ifj. Ziermann Lajos 6 P, ifj. Ziermann Lajosné 6 P. — Katonák részére: 508 cigaretta, 92 doboz gyújtó, 1 öngyújtó, 9 szappan, 19 gyertya, 16 csomag dohány, alma, cukor, feldíszített karácsonyfa

V—VI. *fiúosztály*. A katonáknak: 4 szappan, 50 doboz gyufa, 4 gyertya, 120 cigaretta, 2 öngyújtó, 1 csomag öngyújtó tüzkő, 2 csomag cigarettapapír.

VII—VIII. *fiúosztály*. 27 szappan, 15 öngyújtó, 181 doboz gyufa, 212 cigaretta, 1 csomag tüzkő, 1 töltőtoll, 2 „Szeretetsomag” megváltása $2 \times 5 = 10$ P.

V—VI. *leányosztály*: 635 cigaretta, 23 csomag dohány, 36 doboz gyufa, 17 szappan, 6 gyertya, 5 csomag cukor. Azonkívül levélpapír, ceruza és fűzet.

V—VIII. *vegyesosztály*. 429 cigaretta, 18 csomag gyufa, 10 gyertya, 1 szappan.

VI—VII. *leányosztály*. Pohl Irma: kabát, leányruha; Handler Erzsébet: leányruha, egy nagy karácsonyfa cukorkával és dísszel; perselygyűjtés 9:50 P alkalmi segítézésre. — A honvédek részére: 122 doboz gyufa, 28 gyertya, 8 szappan, 7 cipőpaszta, 6 ceruza, több csomag dohány, hüvely, sebtapasz.

Az *Ih. Vöröskereszt* gyűjtött a katonáknak: 60 doboz gyufa, 62 gyertya, 13 csomag gyufa, 24 szappan, 1 fogkefe, 1 fogkrém, 505 cigaretta és 5 csomag dohány.

Deákteri iskola.

Kislétszámú osztály. A katonáknak: 10 doboz gyufa, 10 levél gyufa, 3 gyertya, 30 cigaretta.

II. *vegyesosztály*. Katonáink részére: 214 cigaretta, 76 doboz gyufa, 1 kg alma, $\frac{1}{2}$ kg dió, 10 mézeskalács, 6 csomag dohány, 20 borotvapenge, 9 szappan, 1 gyertya, 1 kg keksz.

III. *magyar vegyesosztály*. Balogh János: 1 pár kesztyű; Kraxner Ernő: 1 sapka; Prickler János: minden nap egy tizórai; Csóka Ida: 1 pár harisnya; Lant Emilia: 1 pár harisnya; Mayer Nóra: leányruha, sapka, fehérnemű; Miletits Éva: 1 pár cipő; Pálfi Teréz: leányruha, sapka, 1 pár harisnya. Az egész osztály: 3:70 P szegény tanulóknak. A katonáknak: 585 cigaretta, 215 doboz gyufa, 17 drb mosószappan, 3 borotvaszappan, 3 csomag dohány, 3 cigarettatöltő, 2 skatulya cigarettahüvely, 2 szipka, 1 törülköző, 2 üveg gyomorerősítő.

III. *kétnyelvű vegyesosztály*. A katonák részére: 100 cigaretta, 50 skatulya gyufa, 4 öngyújtó, 10 borotvaszappan, 4 mosószappan, 4 gyertya.

IV. *vegyesosztály*. Katonáink részére: 161 cigaretta, 88 doboz gyufa, 1 csomag dohány, 7 gyertya, 4 szappan.

IV. *fiúosztály*. Feiler József: 1 pár használt cipő; Gats Sándor: 1 kis-kabát, 1 nadrág, 1 pár harisnya, 1 nadrágtartó; Grosz Gyula: 2 pár harisnya; Drescher Károly: 1 pár használt cipő; Ringhofer Adolf: 1 sál; Halwax György: 1 használt nadrág; Biró Dénes: 1 pár harisnya, 1 sál, 1 pár kesztyű. A katonáknak: 9 csomag dohány, 143 cigaretta, 5 csomag cigarettapapiros, 17 doboz gyufa, 1 gyertya, 1 borotvapenge, 2 szappan, 1 Schmoltpaszta, 2 télisapka, 1 sál, 1 dl rum és 2 pengő.

IV. *leányosztály*. Karner Ilona: 1 pár cipő, 1 ruha; Leyrer Erzsébet:

1 pár hócipő, 1 sapka; Molnár Aranka és Etelka: 1 pár cipő, 1 pár harisnya; Pekovits Éva: 1 kötény, 1 sapka, szalagok; Trogmayer Erzsébet. 1 pár cipő. Honvédeink részére: 15 P, 52 levél gyufa, 52 kis zászló, 36 szappan, 7 csomag gyufa, 111 doboz gyufa, 1 doboz fogkrém, 2 öngyújtó, 1183 cigarettia

V. *leányosztály*. Wolfbeisz Mária: 1 sapka, 1 pár harisnya, 2 szappan, 2 írka; Graf Zsuzsi: 4 írka, 2 ceruza, 5 toll; Feidinger Karolina: 1 kiskabát, 1 sapka; Tremmel Terézia: 1 sapka; Fiedler Lujza: 1 ruha, 1 kötény, 2 sapka, 2 írka, 1 ceruza; Feigl Irma: 1 pár cipő, 1 sapka; Reisner Teréz: 3 írka, 2 toll, 1 tollszár, 1 ceruza, 1 sapka; Stubenvoll Terézia: 1 sapka; Kastner Teréz: 3 sapka, 4 írka, 5 toll.

V—VI. *fiúosztály*. Katonáknak: 108 skatulya gyufa, 18 gyertya, 23 cigarettia, 1 csomag kötőszersz, 1 fésű, 1 tükör, 1 szappan, 1 borotvaszappan, 1 Schmoll-paszta.

VII—VIII. *leányosztály*. A katonáknak: 520 cigarettia, 12 nagy csomag gyufa, 8 pár érmelegítő, 92 skatulya gyufa, 4 öngyújtó, 34 szappan, 9 csomag levélpapír, 4 cipőkrém, 1 kézkrém, 1 fogkrém, 1 fogkefe és képes folyóiratok.

Cserkészek gyűjtöttek.

Prickler János: egy teljes cserkészruha; Csizmadia Árpádné: egy teljes cserkészruha; Rajcsányi Géza 10— P. Érték: 90— P.

Bírságpénzekből a lefolyt tanévben június hó 1-ig befolyt 110'88 P, maradvány a múlt tanévről 63'84 P, összesen 174'72 P. A bírságpénzekből tanszereket és ruhaneműt veszünk a szegény tanulóknak és a tanév végén a a közigazgatási bizottságnak számolunk el.

A kölcsönkönyvtár állományából a tanév elején 187 darabot kellett selejtezni. Beszereztünk a tanév folyamán 245 könyvet, úgyhogy a könyvtár jelenleg 2636 kötetből áll és a lefolyt tanévben 408 tanulót láttunk el ingyenkönyvekkel. A lefolyt évben 870 P értékben vettünk ingyenkönyveket. A kölcsönkönyvtár könyveinek értéke 5100 P.

A Dr. Zergényi Jenő-alapítvány kamataiból 6 jómagaviseletű és jóelőmenetelű szegény tanuló kap a tanév végén egyenként 12 P-t. Az osztóbizottság folyó évi május hó 22-én tartott ülésén az 1941/42. tanévre ezen alap kamatait (72 P-t) Karner Lajos, Schmidt Mária, Gmeiner Gizella V., Ley Imre, Birnbaum Margit VI. és Puskás Éva VII. osztályú tanulóknak ítélte oda.

A 18-as Honvédek Bajtársi Köre a vitéz Takách Jenő-alapítvány kamataiból 16'50 P-t Hammerl Henrik VII. oszt. tanulóknak juttatott.

A Gysev. igazgatósága útján N. N. juttatott szegény tanulóinknak nemzeti szalaggal való megajándékozásra 9 P-t.

Az inséges tanulók segélyezésére fordított természetbeni adományok értéke a segélyezés céljaira befolyt készpénzzel együtt a fenti kimutatás szerint tehát 13.887'29 pengő.

Jelentésem végére érkeztem. Röviden beszámoltam minden fontosabb eseményről, amely népiskolánk életében az elmúlt évben előfordult. Munkánkban arra törekedtünk, hogy gyermekeink testi, szellemi és lelki erejét fejlesszük, hogy egykor az élet viharában sikeresen megállják helyüket.

A szétterjedt háború folytán mindenkire nehezednek megpróbáltatások. Ezek legsúlyosabban terhelik a sokgyermekes szegény családokat. Ezért válllvetve — az egyházközségi Elnökséggel, városunk erre illetékes Vezetőségével, a jótékony egyletekkel és gyermekeink nemesszívű barátaival — mindent elkövetünk, hogy a szűkös viszonyok közt élő családoknak segítségére siessünk, hogy iskolaköteles gyermekeiket cipővel, ruhával, taneszerrel, meleg étellel ellássuk, hogy tankötelezettségüknek eleget tehessenek és megmentjük őket az erkölcsi züllés fertőjéből. Szívem mélyéből köszönetet mondok az itt kimutatott adományokért.

Meleg köszönetet mondok mindazoknak, kik iskolánkat és a tanítói kart nehéz munkájában támogatták és kérem őket, legyenek a jövőben is népiskolánk jóindulatú pártfogói és önzetlen támogatói.

Háborús, izgalmas évünk volt, tele gonddal, küzdelemmel. De a Mindenható megóvta iskolánkat és annak tanítóit és tanulóit. Hála és dicsőség Néki!

De amint a hosszú tél után lelkünk szomjúhozik a tavaszi napfény után, s Isten gyönyörű természetében lelkünk megfürdik az új élet ébredésének pompájában, úgy vágyódik szívünk-lelkünk a békés évek napsugaras csendjébe, a családi élet boldogító nyugalmaiba. Adja a jóságos Isten, mire újból megnyílnak az iskolák kapui, a béke hangjai hirdessék Isten dicsőségét!

Sopron, 1942. június hó 6-án.

Polster Rezső

igazgató.

Tájékoztató az 1942—43. iskolai évre.

A jövő tanévre a beiratásokat szeptember 1-én és 2-án délelőtt 8—12-ig tartjuk a vizsgateremben. Szeptember 4-én délelőtt 9 óraker ünnepélyes évnyitó istentisztelet lesz. A rendes oktatás szeptember 5-én kezdődik.

Tanköteles minden 6—15 éves gyermek. Az I. osztályba a 26.000/6941. V. K. M. sz. rendelet értelmében csak azokat veszük fel, kik ez év június 30-ig töltik be 6. életévüket. Ezek kötelesek a beiratásnál himlőoltási bizonyítványt felmutatni; az anyakönyvi kivonatokat az anyakönyvi hivatal már kiadta az igazgatóságnak. Akik nem Sopronban születtek, kötelesek anyakönyvi kivonatot hozni, melyet az áll. anyakönyvi hivatal állít ki díjmentesen. Kívánatos, hogy a beiratásokra a szülő, vagy gondviselő kísérje el gyermekét és közölje a gyermekére vonatkozó tapasztalatait az iskolával.

Tandíjat csak idegenek és másvallású gyermekek fizetnek. Ez jelenleg 10 pengő egy évre.

A beiratások alkalmával minden gyermek beiratási díj címén 1 P-t, könyvtárjárulék címén szintén 1 P-t fizet. Ezen díjak fizetése alól csak azon tanulók menthetők fel, akik szegény-ségi bizonyítványt tudnak felmutatni. Ezeken kívül minden tanköteles 50 fillért fizet értesítőre.

Más iskolából jövő, avagy magántanulót csak hiteles bizonyítvánnyal veszünk fel.

A tanulók névsora.

Namensverzeichnis der Schüler.

Jelmagyarázat: elk. = elköltözött.
 k. = konfirmálkodott.
 kim. = kimaradt.
 fm. = felmentve.
 † = meghalt.
 * = ingyen könyveket kapott.

A) Központi iskola.

1. Magyar tagozat.

I. vegyesosztály: 36 tanuló.

Osztálytanító: *Szij Ella.*

<i>Fiúk: 15.</i>	Szedenits Dezső	Gáncs Erika
Bergmann Zoltán	Tremmel Ottó	10. Halvax Katalin
Boncz Endre	15. Zergényi Jenő	Haramia Gizella
Dér Zoltán		Hauer Mária
Galambos Ernő*	<i>Leányok: 21.</i>	Heuwald Paula
5. Hopp Jenő	Asbóth Lujza	Jäger Margit
Kheim Teofil	Baán Terézia	15. Kelemen Etelka
Köppel István	Csiszlér Erzsébet	Kovács Ilona*
Marksz Nándor	Deutsch Anna	Poszel Mária
Reiszner Henrik*	5. Drescher Lujza	Salamon Karolina
10. Ruzsovits Ernő	Érdi Éva	Tökéssy Melinda
Simon Jenő	Feigl Paula	20. Trogmayer Ilona
Strassner Károly	Gallai Terézia	Zethner Erika.

II. vegyesosztály: 55 tanuló.

Osztálytanító: *dr. Trostl Rezsőné.*

<i>Fiúk: 24.</i>	15. Lajosi Károly	Jauk Gabriella
Becska Rezső	Oberholzer János	5. Haas Karolina
Bokor Károly	Ritter Béla	Kalbantner Hedvig
Boór Sándor	Schneeberger Adolf	Karner Anikó
Dávid Aurél	Schranz Károly	Kiss Júlia*
5. Dömötöri János*	20. Szántó János	Kovács Katalin
Drescher Ottó	Tóth János	15. Koyács Magda*
Fiedler Károly	Varga Ernő	Kurtz Irma
Glatz János	Varsányi Lajos	Lichtl Zsófia
Graf András	Zahoránszky József	May Mária
10. Horváth János		Miletits Judit
Horváth József*	<i>Leányok: 31.</i>	15. Motzer Irén
Kánitsch Károly	Csiszér Gizella	Pék Magda
Kappel Henrik*	Felber Éva	Pfandler Paula
Kelemen Ferenc	Fodor Piroska	Pieler Erzsébet

Püller Jolán	Sebestyén Erzsébet	Timár Éva
20. Ringhofer Erzsébet	Somogyi Karolina	Tompa Lujza
Sárosy Róza	25. Strassner Erzsébet*	30. Ungvári Irma
Sátrcy Éva	Stuiber Erzsébet*	Wojtech Ilona
	Szabó Ilona	

V—VIII. vegyesosztály: 40 tanuló.

Osztálytanító: *vitész Felkay Sándor.*

V. osztály: 14 tanuló.	VI. osztály: 10 tanuló.	Reisner Tóbiás* k.
Baán László*	Kasper Károly*	5. Ernst Margit*
Fogarassy László*	Kern Rezső*	Fodor Erzsébet*
Kasper Sándor*	Kiss Gyula*	Mattauch Ibolya*
Kiss Sándor*	Polák Dezső*	Poszel Katalin*
5. Nitsch László*	5. Puskás Sándor*	Puskás Éva* k.
Papp László	Reisner Lajos*	10. Tama Éva*
Prattinger Mihály	Somogyi Jenő*	
Sípos István*	Arthofer Paula* k.	VIII. osztály: 6 tanuló.
Szanyi György*	Kasper Magdolna*	Fleck János*
10. Bratl Paula	10. Marx Zsófia*	Görtl Károly*
Galambos Ibolya*		Joó István*
Komjáthy Ida*	VII. osztály: 10 tanuló.	Király Ferenc
Kraxner Erzsébet*	Fekete István*	5. Prújmann Margit*
Vargá Erzsébet*	Herczeg Sándor* k.	Nagy Terézia*
	Lőrinc István*	

2. Kétnyelvű tagozat.

I. vegyesosztály: 23 tanuló.

Osztálytanító: *Tompa Géza.*

<i>Fiúk: 17.</i>	Karner Károly	<i>Leányok: 6.</i>
Báthge Károly	10. Lackner Károly	Fleischhacker Mária
Birnbaum Károly	Lichtl György	Kastner Teréz
Birnbaum Mihály	Limberger Károly	Kerling Mária*
Böhm Lajos	Marx Nándor	Koth Rózsa*
5. Felix József	Molzer Róbert*	5. Schrödl Teréz
Fiedler Konrád	15. Pfandler Samu	Tschürtz Gabriella
Halvax Gusztáv	Püller Gyula	
Holzmann Miklós*	Schey András	

IV. vegyesosztály: 50 tanuló.

Osztálytanító: *Ziermann Márta.*

<i>Fiúk: 17.</i>	5. Holndonner János*	10. Lichtl Mihály
Balaskó Ferenc*	Holzmann Lajos*	Payer Ottó
Boór József*	Holzmann Miklós	Rath Ferenc*
Böhm János*	Kurtz Mihály*	Salamon Pál*
Heissenberger Lajos*	Lang Gusztáv*	Schey Károly

15. Steiner Samu*	Fiedler Mária b)	Lichtl Vilma
Tremmel Gyula	10. Fleischhacker Márta*	Münnich Ella
Weiszbeck Frigyes*	Gabriel Katalin*	Piller Irma
	Göttl Erzsébet*	25. Salamon Katalin*
<i>Leányok: 33.</i>	Göschl Terézia	Schmidshoffer Karolin
1. Arthofer Anna*	Göschl Zsófia	Schrödl Erika
Binder Mária*	15. Hammerl Gertrud	Schrödl Terézia
Brand Éva	Horváth Margit*	Tirnitz Margit*
Brand Gertrud	Jung Janka*	30. Tschürtz Zsuzsanna*
5. Brand Olga	Jung Mária*	Unger Margit*
Feichtinger Katalin*	Kastner Zsófia elk.	Weiland Anna
Felix Rozália	20. Leitner Terézia	Zax Irma
Fiedler Mária a)	Lichtl Erzsébet*	

V—VI. fiúosztály: 50 tanuló.

Osztálytanító: *Preidl Lajos.*

V. osztály: 20 tanuló.	Wolfbeisz Gyula*	Leitner Károly a)*
1. Binder Jenő*	Wurm Tófor* k.	15. Leitner Károly b)*
Boór Ferenc	20. Zenger Adolf*	Ley Imre* k.
Dahner Lajos*		Moderer Samu*
Göttl Alajos	VI. osztály: 30 tanuló.	Motzer Károly*
5. Herbich Ervin*	Binder Kálmán* k.	Reisner Nándor*
Krug Róbert*	Fickert Károly*	20. Salamon Károly*
Kurz József*	Fiedler Gyula*	Scharfy Lajos*
Max András k.	Finsinger István* k.	Schottner Nándor
Moderer Károly*	5. Göttl Tófor* k.	Szukits Ede*
10. Ramberger Nándor*	Graf Lajos* k.	Szukits Károly*
Reisner Vilmos* k.	Hareter Nándor*	25. Unger András*
Salamon Rezső*	Heindl János*	Weiszbeck Samu*
Schölli Ignác*	Holndonner Hermann*	Wolfbeisz Károly* k.
Schranz Nándor*	10. Huber Nándor k.	Wolfbeisz Samu* k.
15. Schuh Mátyás*	Jung Károly*	Wolf Samu*
Sefcsik István*	Kampics Viktor*	30. Zergényi Pál*
Tschürtz Antal*	Lang János*	

V—VI. leányosztály: 43 tanuló.

Osztálytanító: *Wallentin Sámuel.*

V. osztály: 23 tanuló.	Iby Hermina*	Rosenmayer Margit*
Binder Borbála*	10. Kern Anna*	Schey Margit
Bschaden Irén	Lerner Katalin*	20. Steinhofer Irma*
Dorn Zsófia	Lichtl Mária* k.	Völker Erzsébet* k.
Fiedler Irma	Marx Margit	Zettl Ida*
5. Fiedler Erzsébet*	Paszler Frida k.	Zügn Irma*
Fleischhacker Teréz	15. Polstermüller Anna k.	VI. osztály: 20 tanuló.
Huber Teréz*	Reisch Erzsébet	Brand Zsuzsanna k.
Huber Zsófia*	Reisner Erzsébet*	

Csányi Olga	Kappel Katalin*	15. Schelly Lujza*
Eszler Margit	Karner Margit*	Schmidt Mária* k.
Finsinger Frida k.	10. Karner Zsuzsanna k.	Steinhofer Irén*
5. Fleischhacker Anna*	Kogler Teréz*	Steiner Lujza*
Grosz Zsófia	Lackner Margit*	Unger Paula*
Heissenberger Irma	Motzer Róza k.	20. Zethner Zsófia
	Pfeiffer Hedvig	

3. Német tagozat.

I—III. vegyesosztály: 41 tanuló.

Osztálytanító: *Eisele Frigyes.*

<i>I. osztály: 6 tanuló.</i>	<i>III. osztály: 29 tanuló.</i>	15. Holndonner Mária*
Mahr Mihály*	Bauer Frigyes*	Kató Teréz*
Marechal Károly	Lux Tóbiás*	Kerling Emilia*
Nehrer János*	Patzer Károly*	Kretschmayer Gertr.*
Boór Margit*	Schmidt András*	Nehrer Erzsébet
5. Tiefbrunner Katalin	5. Schranz Ottó*	20. Schueberger Lujza*
Zimónyi Erzsébet*	Steiner János*	Schranz Borbála*
	Tremmel Pál*	Schranz Teréz*
<i>II. osztály: 6 tanuló.</i>	Wolfbeisz Károly*	Schuh Teréz*
Fleischhacker András	Fiedler Róza*	Tiefbrunner Lujza*
Stubenvoll János	Fleischhacker Zsófia*	25. Trackl Katalin*
Tschürtz Lajos	Göttl Katalin*	Tremmel Teréz*
Weisz Ottó*	Graf Katalin*	Tschürtz Katalin*
5. Mahr Margit*	Graf Vilma*	Unger Margit*
Schöll Erzsébet*	Hauer Hedvig*	Zwaller Mária*

III—IV. fiúosztály.

Osztálytanító: *Kindler Mihály*

<i>III. osztály: 23 tanuló.</i>	15. Schöll Károly*	5. Göttl Nándor*
Dahner Lajos*	Schranz Nándor	Karner Nándor*
Göttl György*	Schranz Mihály*	Kogler Lajos*
Graf Károly	Schwenk Alfréd	Köppel Tófor
Hackstock Hermann	Stubenvoll Lajos*	Lagler Nándor*
5. Hohlweg Walter	20. Tremmel Vilmos	10. Matavovsky Iván
Hotz Károly*	Tschürtz Alfréd	Paszler János*
Kastner Nándor a)	Wendelin Károly	Ringhofer Alfréd
Kastner Nándor b)	Nehrer László*	Ringhofer Ferenc*
Kogler Vilmos		Rath Mihály
10. Kronixfeld Rezső	<i>IV. osztály: 19 tanuló.</i>	15. Schmidt Antal*
Nagy Ottó	Bruckner Károly	Schranz Mihály*
Preidl Nándor*	Diboky Miklós	Schwenk István
Prinner Lajos	Feldinger Lajos	Tschürtz Pál
Reisch Károly*	Holzmann Lajos*	Zeberer Mihály*

VI—VIII. leányosztály: 45 tanuló.

Osztálytanító: *Mühl Alfréd.*

VI. osztály: 23 tanuló.		
Birnbaum Margit* k.	Röck Emília	Rosenmayer Teréz
Birnbaum Róza	Tschürtz Zsófia	10. Steeg Katalin
Fiedler Teréz	Tschürtz Zsuzsanna	Steiner Vilma
Fleischhacker Teréz	20. Tremmel Zsuzsanna	Stubenvoll Karolin
5. Graf Karolin	Wolfbeisz Erzsébet	Schöll Katalin
Hammel Karolin k.	Ziller Erzsébet*	Temesi Margit k.
Handler Erzsébet	Ziller Margit* k.	15. Zwaller Teréz elk.
Hauer Katalin	VII. osztály: 15 tanuló.	
Kastner Teréz k.	Arnhold Katalin	VIII. osztály: 7 tanuló.
10. Kogler Paula	Bauer Erzsébet	Bauer Teréz
Lenk Emília	Bernhardt Teréz	Bruckner Katalin
Mulzer Katalin* k.	Dorner Mária	Moderer Zsófia
Pohl Éva	5. Hohlweg Katalin k.	Röck Irma
Pohl Irma	Kappel Ilona*	5. Schranz Erzsébet
15. Preidl Lujza* k.	Koth Mária*	Straszner Teréz
Reisch Karolin* k.	Rosenmayer Hedvig k.	Zeberer Erzsébet

VII—VIII. fiúosztály: 41 tanuló.

Osztálytanító: *Polster László.*

VII. osztály: 20 tanuló.		
Bierbaum Károly	15. Ringhofer Mihály	Kastner Károly
Bruckner Mihály	Salamon Károly	Kerling Mihály
Drescher Tófor	Schärfy Mihály	10. Ley Károly
Györkös Sándor	Schmidt Károly	Röck Samu
5. Hammel Lajos	Tiefbrunner Gyula	Salamon Mihály
Hammerl Henrik	20. Warschilka Ödön	Schuh Pál
Heuwald Károly	VIII. osztály: 21 tanuló.	
Holzmann Mihály	Bauer Nándor	15. Sieger Alfréd
Kastner Károly	Bruckner Samu	Steeg Tóbiás
10. Lagler Sándor	Feigl Károly	Tschürtz Gyula
Moderer András	Feldinger Nándor	Wiesinger Pál
Patzer Károly	5. Fiedler Nándor	Wollner János
Patzer Sándor	Graf Lajos	20. Zeberer Lipót
Preisinger Samu	Hotz Lajos	Zwaller György elk.

B) Deáktéri iskola.

1. Magyar tagozat.

III. vegyesosztály: 45 tanuló.

Osztálytanító: *Gottschling Károly.*

<i>Fiúk: 20.</i>	Balogh János	Dahner Gyula
Ádám József	Bella Géza	Fodor Nándor
Baán Tibor	5. Csányi Ernő	Gallai Károly

Gáncs Sándor	<i>Leányok: 25.</i>	Mühl Margit
10. Graf Alfréd*	Bauer Erna	Pálfi Teréz
Hencz Károly	Csóka Ida	15 Polstermüller Erzsébet
Horváth Jenő	Darabos Vilma*	Poszel Ilona*
Kirchner Herman	Hegedüs Eleonóra	Reisch Katalin
Kraxner Ernő	5. Horváth Sarolta	Salamon Erzsébet
15. Németh Gábor	Huber Teréz*	Schranz Katalin*
Prickler János	Kheim Margit	20. Sieger Margit*
Salamon Alfréd	Lant Emilia	Soós Judit
Steiner Károly	Liszokay Magdolna	Strassner Irén
Strassner Karoly*	10. Marx Paula	Szalay Lenke
20. Szanyi Ferenc*	Mayer Eleonóra	Tompos Gabriella
	Miletics Éva	25. Wolfbeisz Katalin

IV. fiúosztály: 26 tanuló.

Osztálytanító: *Gats Sándor.*

Bartha Zsigmond*	10. Grosz Gyula	Ratz Nándor
Biró Dénes	Halwax György	20. Ringhofer Adolf*
Brenner Mihály	Karner Lajos*	Schaul István*
Csányi Ferenc	Kovács István*	Schey György
5. Csokonyai Tibor	Köppel Lajos	Schneemann Ferenc*
Drescher Károly	15. Nagy József	Tiefbrunner Kálmán
Feiler József	Pfandler Károly	25. Timár Oszkár*
Gats Sándor	Puskás József*	Tóth László
Gellért Ferenc*	Puskás Lajos*	

IV. leányosztály: 38 tanuló.

Osztálytanító: *Felkl Irén.*

Bakk Anna	Joó Jolán*	Peischl Erzsébet
Becze Ilona*	15. Juhász Gizella*	Pekovits Éva
Bierbaum Lujza	Karner Gertrud*	Poszel Piroska*
Böhm Etelka*	Karner Ilona	30 Rozmán Márta
5. Bratl Vilma	Karner Terézia	Sárosi Mária*
Dahner Paula	Lackner Terézia*	Stalovits Mária*
Exler Mária*	20. Leyrer Erzsébet*	Steiger Margit
Feldinger Erzsébet*	May Gertrud*	Tschürtz Lujza
Graf Hermina*	Milley Judit	35. Trogmayer Erzsébet
10. Hammel Mária*	Molnár Aranka	Varga Mária Éva
Hauer Terézia	Molnár Etelka	Zehntner Zsuzsanna
Hegedüs Piroska	25. Muhr Margit	Zergényi Erzsébet
Holzmann Erzsébet	Pántis Olga*	

2. Kétnyelvű tagozat.

II. vegyesosztály: 36 tanuló.

Osztálytanító: *Lagler József.*

<i>Fiúk: 21.</i>	Schneider Imre	Halwax Erzsébet
Baán Imre	Schottner Lajos	Holzmann Ilona
Fiedler Nándor*	15. Schwenk Jenő*	5 Jung Margit
Fonyó Rezső	Steiner Pál	Knabel Gertrud
Gazda Ede	Trackl Károly	Kogler Margit
5 Holzmann Lajos	Víg Ferenc*	Pfandler Mária
Kheim Tófor	Wehofer József*	Pohl Teréz
Lichtl János*	20. Wolfbeisz Mihály	10. Princess Zsófia
Mahr Vilmos	Zergényi Győző	Schottner Erzsébet
Patzer Ernő		Schranz Katalin
10. Ringhofer Károly*	<i>Leányok: 15.</i>	Szukits Erzsébet*
Scheibel Rudolf	Bruckner Emília	Weihnacht Erzsébet
Schmidt Ferenc	Hainer Emília*	Weihnacht Karolin

III. vegyesosztály: 44 tanuló.

Osztálytanító: *Egész Margit.*

<i>Fiúk: 25.</i>	Scharfy Gusztáv	5. Eszler Paula
Bierbaum Mihály	Schneider Tófor	Fürst Karolina
Boór Vilmos	Stubenvoll Nándor	Holzmann Gabriella
Bruckner Pál	Stuiber Samu	Kheim Erzsébet
Eszler Sándor	20. Szántó Lajos	Krug Terézia
5. Fleischhacker Nándor	Szukitsch Lajos	10. Lichtl Irma
Flièger Pál	Tschürtz Nándor	Limberger Erzsébet
Hauer Nándor	Tremmel Károly	Pfandler Erzsébet
Heindl Samu	Weissbeck Lajos	Rath Hermina
Huber Teofil	25. Zenger András	Salamon Karolina
10. Kalbantner Herman		15. Sefcsik Magdolna
Kováts Endre	<i>Leányok: 19.</i>	Steiner Antónia
Köppel Teofil	Biehler Elza	Szántó Margit
Max Nándor	Csizmázia Anna	Tóth Olga
Molnár Mihály	Dahner Irén	Zeitz Anna
15. Ritter Imre	Dankowsky Katalin	

VII—VIII. fiúosztály: 51 tanuló.

Osztálytanító: *Friedrich Árpád.*

<i>VII. osztály: 26 tanuló.</i>	Grosz Mihály*	Ley Ferenc*
Arthofer Antal*	Herczegh Ottó	Lichtl Károly* k.
Binder Károly*	Holndonner Lajos*	Max Mihály* k.
Eszler Károly* k.	Holzmann Róbert*	15. Motzer Tófor*
Feldinger Gottlieb* k.	10. Karner János*	Scharfy Ede* k.
5. Finsinger Károly*	König Ferenc*	Scharfy Lajos* k.

Schmidt Mihály*	Bierbaum Lajos*	Lagler Róbert*
Schranz György*	Fiedler Pál*	15. Lenk Károly*
20. Schuh Mihály*	Finsinger Károly	Lerner Nándor*
Schwarz Ottó*	5. Fürst János ^z	Moderer Nándor*
Strassner Lajos*	Halwax János*	Mulzer János*
Trackl Pál k.	Herbich Alfréd*	Pohl Kurt*
Unger Mihály	Holzmann Tófor*	20. Rosenmayer Vilmos*
25. Völker Mihály*	Kalbantner Mihály*	Schmickl Márton*
Winter Lajos k.	10. Karner Károly*	Schranz Mihály*
<i>VIII. osztály: 25 tanuló.</i>	Kampits Gusztáv	Schranz Róbert*
Bauer Károly*	Kertai Lajos*	Stalovitz Róbert*
	Köppel Frigyes	25. Stubenvoll Péter*

VII—VIII. leányosztály: 38 tanuló.

Osztálytanító: *Hanzmann Stefánia.*

<i>VII. osztály: 18 tanuló.</i>	Schöll Lujza	Reisner Gizella*
Bierbaum Hedvig k.	15. Sieger Terézia	Salamon Karolin
Gosztola Margit	Steiger Paula kim.	10. Salamon Teréz k.
Grichisch Mária	Stubenvoll Lujza	Schneemann Mária
Horváth Erzsébet	Tschürtz Terézia*	Schottner Zsófia
5. Kertai Anna k.	<i>VIII. osztály: 20 tanuló.</i>	Schranz Teréz
Knabel Paula	Bschaden Katalin	Stubenvoll Zsófia
Lichtenecker Kar.* k.	Deimel Margit	15. Stuhl Edit
Lichtl Karolin	Edlinger Katalin	Szukits Anna*
Lichtl Teréz*	Essler Ilona	Weissbeck Józsa
10. Mulzer Karolin k.	5. Graf Karolin	Wolf Irma
Salamon Erzsébet*	Holzmann Margit	Wolfbeisz Terézia
Salamon Lujza	Pfandler Emilia	20. Zethner Teréz
Schmickl Irma*		

3. Német tagozat.

IV. vegyesosztály: 49 tanuló.

Osztálytanító: *Kastner Samu.*

<i>Fiúk: 31.</i>	Handler Mihály	Scharfy Ferenc
Artner Nándor	Handler Nándor	25. Simon Ede
Bernhardt Lajos	Heuwald Nándor	Steeg Albert
Bruckner Nándor	15. Hohlweg János	Steeg Mihály
Fleischhacker József	Hohlweg (Boór) János	Taschner Ferenc
5. Fleischhacker Károly	Holzmann Lajos	Weisz Károly
Griechisch Vilmos	Koth József	30. Wolfbeisz Pál
Grosz Nándor	Kreisz Lajos	Zethner Lajos
Hainer Ernő	20. Moderer Kristóf	
Hainer Vilmos	Nagy Sándor	<i>Leányok: 18.</i>
10. Hammerl Lajos	Rosenmayer Károly	Bierbaum Margit
Handler Lajos	Salamon György	Bierbaum Terézia

Dorn Terézia	Kröllér Terézia kim.	Sommer Terézia
Györkös Margit	Marx Erzsébet	15. Strassner Vilma
5. Hainer Margit	10. Moderer Erzsébet	Tschürtz Mária
Hohlweg Zsófia	Pfandler Hermina	Wabel Edeltraud
Knabel Edít	Rath Terézia	Wurm Erzsébet
	Rieger Eleonóra	

V. leányosztály: 42 tanuló.

Osztálytanító: *Nitschinger János.*

Bauer Anna*	15. Gallai Zsuzsánna	Reisinger Teréz*
Bauer Augusztá*	Gmeiner Gizella* k.	30. Ringhofer Mária*
Bauer Lujza*	Göttl Lujza*	Schneeberger Erzs.*
Bierbaum Katalin k.	Gross Teréz* k.	Schranz Karolin*
5. Bierbaum Teréz*	Halicska Karolin*	Steeß Katalin*
Böndicz Erzsébet* k.	20. Handler Teréz*	Steiner Erzsébet*
Bruckner Lujza*	Heuwald Katalin*	35. Stubenvoll Teréz*
Dahner Vilma k.	Holzmann Margit a)*	Tremmel Teréz*
Deákkúti Teréz*	Holzmann Marg. b)* k.	Weissbeck Irén*
10. Dorn Teréz*	Kastner Teréz*	Welles Teréz*
Feigl Irma*	25. Kerling Teréz*	Wolfbeiss Erzsébet*
Feldinger Karolina	Kocsis Teréz*	40. Wolfbeiss Mária*
Fiedler Lujza*	Lagler Lujza*	Zeberer Zsófia* k.
Friedl Mária	Reisch Teréz*	Zügn Erzsébet*

V—VI. fiúosztály: 51 tanuló.

Osztálytanító: *Feiler Rezső.*

V. osztály: 23 tanuló.		Rosenmayer Pál*	Kastner Károly a) k.
Bauer János		Scharfy Károly	Kastner Lajos
Bauer Nándor		Schöll András	Kerling Gusztáv
Fiedler Pál		20. Schranz Károly	15. Koth Vilmos*
Fickert Károly*			Piller Mihály k.
5. Gradt András		VI. osztály: 28 tanuló.	Reisch Henrik*
Gross Gyula*		Bauer Nándor a)	Schöll Béla*
Holzmann Ede		Bauer Nándor b)	Schmidt Ferenc
Holzmann Samu		Bierbaum János	20. Schranz Lajos*
Kastner Károly b)		Bierbaum Lajos	Trackl Gyula k.
10. Karner Lajos*		5. Bs Schaden Samu	Tremmel Nándor
Knabel Henrik		Drescher János k.	Tschürtz Nándor
Kröllér Henrik*		Fleischhacker Károly*	Welles János
Leitner Mihály		Göttl Lajos*	25. Wendelin Lajos k.
Linzer Nándor		Graf Károly k.	Wolf István*
15. Moser Ottó		10. Graf Károly	Wohlmuth János k.
Posch Helmut		Hohlweg Ferenc	Zeberer Viktor

Kislétszámú osztály: 11 tanuló.Osztálytanító: *Pantzer Gertrud.*

<i>I. osztály: 1 tanuló.</i>	Bierbaum Károly*	Maxl Ferenc*
Völker Adolf	Bierbaum Nándor*	Straszner Gyula*
	Grosz Károly	Straszner Mihály*
<i>II. osztály: 10 tanuló.</i>	5. Kerling Gyula*	10. Feick Irma*
Bierbaum András*	Kerling Mihály*	

A továbbképző iskola fiúosztálya: 43 tanuló.Osztálytanító: *Tompa Géza.*

Arthofer János	Hammel Vilmos	Perger József
Artner Károly	Handler Károly	Salamon Ferenc
Binder András	Kánai László	Schárffy Samu
Bőőr Károly	Kappel János	Schranz Gyula
5. Csokonai Gyula	20. Kastner Lipót	35. Stubenvoll Nándor
Dahner Samu	Kogler Vilmos	Szigethy Zoltán
Dezső Mihály	König József	Tschürtz Mihály
Dorn Károly	Koth Ferenc	Tschürtz Tóbiás
Fiedler Samu	Lagler Gyula	Völker István
10. Fleischhacker Tófor	25. Lerner Mihály	40. Wurm Mihály
Görtl Gusztáv	Leyrer Mihály	Zeberer Gyula
Göschl Gyula	Marx Károly	Zenger Nándor
Grosz Gyula	Rath Lajos a)	Zergényi János
Györkös Iván	Rath Lajos b)	
15. Hainer József	30. Ringhofer Károly	

A továbbképző iskola leányosztálya: 43 tanuló.Osztálytanító: *Lagler József.*

Arnhold Karolin	15. Hammer Teréz	30. Schárffy Lujza
Arthofer Mária	Handler Katalin	Scheibel Teréz
Bauer Katalin	Hohlweg Mária	Schneemann Zsófia
Bierbaum Lujza	Holzmann Teréz	Schöll Hilda
5. Böndicz Anna	Kappel Margit	Strassner Mária
Dahner Karolin	20. Kheim Katalin	35. Steiner Emília
Domnanovits Hilda	Knabel Margit	Schwenk Margit
Ernst Lujza	Leyrer Katalin	Szombat Margit
Fleischhacker Margit	Marx Zsófia	Szigethy Róza
10. Feigl Teréz	Moderer Zsuzsanna	Ringhofer Vilma
Gacs Erzsébet	25. Motzer Erzsébet	40. Unger Lujza
Gallai Katalin	Preisinger Margit	Varga Ilona
Görtl Teréz	Pohl Gertrud	Wolfbeisz Erzsébet
Göschl Zsófia	Peischl Margit	Zeberer Zsuzsanna
	Schárffy Erzsébet	

Unsere Volksschule in Gefahr!

Das Schuljahr 1941—42 brachte gewaltige Veränderungen im Leben unserer altehrwürdigen Volksschule. Solche Veränderungen, deren segensreiche oder schädliche Wirkung sich bei der Erziehung unserer Jugend in Zukunft zeigen wird.

In diesem Schuljahre begannen wir unsere Arbeit in einer vollständig ausgebauten achtklassigen Volksschule, welche jeder Schulpflichtige absolvieren muß. Diese Schulpflicht hat man in Deutschland und in den westlichen Ländern schon vor Jahren eingeführt. So will man erreichen, daß sich auch unsere Jugend mehr Wissen und Können aneigne, eine sichere moralische Grundlage verschaffe, damit unser Volk in Zukunft im Kampf ums Dasein leichter bestehe. Im vorigen Jahre errichtete unsere Kirchengemeinde die VII. Knaben- und VII. Mädchenklasse für sämtliche Schulpflichtigen, heuer aber wurde die VIII. Klasse mit denselben Bedingungen aufgestellt.

Es erfüllt uns mit Freude und Stolz, daß unsere evangelische Schule in unserem Vaterlande zu den ersten gehört, wo unsere einsichtsvollen Gemeindemitglieder bereitwillig jedes Opfer bringen, um die kommende Generation mit besseren Waffen des Geistes auszurüsten.

Aber auch Wehmut beschleicht unser Herz. Die Einschreibungen sind vorüber. Es meldeten sich 880 Schüler. 880 statt 1050. Es ist traurig, aber wahr: viele Kinder wurden gar nicht geboren. Der Kindersegen schwindet leider allmählich. Neben dieser traurigen Erscheinung droht unserer Volksschule auch von anderer Seite große Gefahr. Schüler von drei Klassen wurden durch Überredung unserer Volksschule entzogen und in die neu gegründete Schule des Volksbundes geschickt. Damit richtete man gegen unsere 400jährige Schule einen verhängnisvollen Schlag. Denn wenn jene Schule von Jahr zu Jahr erweitert wird, so entvölkert man unsere, die so ihre Bedeutung, ihre Wichtigkeit verliert. Unsere altbewährte Volksschule war jeder-

zeit bemüht, die Treue zur Kirche und zum Vaterlande in die Kinderseelen zu pflanzen und hatte sich nicht nur in unserer Stadt, sondern im ganzen Vaterlande einen guten Namen erworben. Auch gehörte unsere Volksschule zu den wenigen Schulen in Ungarn, wo die deutsche Sprache immer mit Erfolg unterrichtet wurde.

Doch betrachteten wir einmal diese Frage mit offenen Augen! Bisher hatten wir in unserer Volksschule 16 Klassen, wo wir alles in deutscher und ungarischer Sprache unterrichteten. In diesen zweisprachigen Klassen machten unsere Schüler erfreuliche Fortschritte in beiden Sprachen. Mit Freude und Befriedigung bemerkten wir, daß sich unsere Schüler schon in den IV. und V. Klassen beide Sprachen in Wort und Schrift aneigneten. Auch Rendtorf, der gewesene Präsident des Gustav-Adolf-Vereines, der vor Jahren unsere Klassen besuchte, und sich persönlich überzeugte, wie unsere Schüler deutsch reden, lesen, schreiben, sprach mit Lob und Anerkennung über den bemerkten Fortschritt in der deutschen Sprache. Wiederum Schulinspektoren und die Mittelschulen waren immer zufrieden mit dem Erfolg im Ungarischen. Das ist ein solcher Vorteil, den man schätzen muß. Das ist in einer rein deutschsprachigen Schule nicht zu erreichen. Davon ist jeder Fachmann überzeugt.

Am 12. Dezember 1941 konnten die Eltern unserer deutschsprachigen Schüler laut Ministerialerlaß entscheiden, ob sie für ihre Kinder hinfort rein deutschen, zweisprachigen oder rein ungarischen Unterricht wünschen. Es zeigte sich, daß Eltern von 322 Kindern rein deutschen, von 335 Kindern zweisprachigen Unterricht forderten, während in den ungarischen Klassen 239 Kinder verblieben. Hätte man die Lösung dieser Frage nur den Eltern überlassen, so würde wohl der überwiegende Teil derselben mit größter Seelenruhe für den zweisprachigen Unterricht gestimmt haben, da dieser unseren Verhältnissen am besten entspricht. Aber Überredung, Beeinflussung und laute Agitation von gewisser Seite bewirkten, daß viele Eltern gegen das Interesse ihrer Kinder sich für rein deutschen Unterricht einsetzten.

Wir wohnen in einer Grenzstadt. Hier benötigt man die eine Sprache so, wie die andere. Einwärts die ungarische, auswärts die deutsche. Das wußten auch unsere Väter. Sie schickten ihre Kinder in Tausch in ungarische Gemeinden nur darum,

damit sie sich die ungarische Sprache aneignen. Sie wußten es, diese braucht jeder. Das war seit vielen Jahren unnötig, denn unseren Kindern stand unsere Volksschule zur Verfügung, wo sie jederzeit auch die ungarische Sprache erlernen konnten. Man ehrte und achtete auch deshalb unsere Schule. Die jetzige Lage ist dieselbe. Wir können nicht alle beständig in der Familie bleiben. Gehen wir auf den Wochenmarkt, treten wir in den Dienst, in ein Geschäft, in die Fabrik, suchen wir einen Posten bei der Stadt, bei der Post oder in anderem Amt, so müssen wir auch gut ungarisch können. All unsere Lebensinteressen, das Wohlergehen unserer Kinder fordern von uns, daß wir unseren Kindern die zweisprachige Schule auch fernerhin erhalten. Das ist von solcher Wichtigkeit, daß man eine solche Schule gründen müßte, wenn sie nicht vorhanden wäre.

Darum, liebe Glaubensbrüder, bewahren und erhalten wir das teure Erbe unserer Vorfahren: die zweisprachige Schule auch unserer lieben evangelischen Jugend. Achten wir auf den ehrlichen Rat derer, die es gut mit uns meinen, hören wir auf unseren nüchternen Verstand, der uns sagt: Halte, was du hast!

Sopron, am 15. Mai 1942.

Rudolf Polster,
Schuldirektor.

Geschichte des Schuljahres 1941—42.

Einschreibungen. Die Einschreibungen für das jetzt abgelaufene Schuljahr wurden am 16. und 17. Juni, die Nacheinschreibungen am 1. und 2. September abgehalten. Es wurden in die Alltagschule zu Beginn des Schuljahres 908, während des Schuljahres 59, zusammen also 967 Kinder eingeschrieben. Während des Schuljahres traten 76 Kinder aus, und so betrug die Schülerzahl am Ende des Schuljahres 891, u. zw. 484 Knaben und 407 Mädchen.

In die Wiederholungsschule wurden 100 Schüler eingeschrieben, u. zw. 44 Knaben und 56 Mädchen. Das Namensverzeichnis der Schüler ist nach der Geschichte des Schuljahres, der statistische Ausweis aber auf der letzten Seite dieses Jahresberichtes zu finden.

Eröffnung des Schuljahres. Das Schuljahr wurde am 3.

September mit einem feierlichen Kindergottesdienst eröffnet. Der regelmäßige Unterricht begann am 5. September.

Einschulung der Kinder. Unsere Kirchengemeinde hat zwei Schulen: die innere Stadtschule (Zentralschule), die aus dem Hauptgebäude in der Theatergasse und aus dem Schulhaus Kirchgasse Nr. 10 besteht und die Schule am Deákplatz. Bis Weihnachten waren in der Zentralschule 12, in der Schule am Deákplatz 11 Klassen untergebracht. Da hatten wir 6 ungarische und 17 zweisprachige Klassen. Diese Einteilung war pädagogisch die denkbar beste. Jede Klasse war geteilt, in jeder Klasse hatten wir im Durchschnitt 40—45 Schüler, außerdem waren die Schüler von der III. Klasse aufwärts auch nach dem Geschlecht getrennt. Mit Freude begannen wir unsere Arbeit im festen Vertrauen, daß wir unter solchen Verhältnissen auch bei der Zweisprachigkeit unserer Stadt erfolgreich wirken können. Leider war unsere Freude von kurzer Dauer. Am 20. November sammelten wir laut Verordnung der achtklassigen Volksschule auf Anordnung des königl. Schulinspektors die ungarischen Schüler der V. bis VIII. Klassen, 40 an der Zahl, und vereinigten sie in einer separaten Klasse. Auch das hielten wir für richtig und dachten, dies wird die letzte Störung des Unterrichtes sein. Doch es sollte anders kommen!

Im Monat Dezember konnten die deutschsprachigen Eltern auf ministerielle Verfügung über die zukünftige Unterrichtssprache ihrer Kinder entscheiden. Ihrem Wunsche entsprechend errichteten wir ab 1. Jänner 1942 in unserer Volksschule 3 Abteilungen. In die zweisprachige Abteilung schickten die Eltern 335 Kinder, in die deutschsprachige 322, und so blieben in der ungarischen Abteilung 239 Schüler. Dementsprechend unterrichteten wir in der zweisprachigen und deutschen Abteilung in je 8 Klassen, in der ungarischen Abteilung in 6 Klassen, insgesamt in 22 Klassen, da der Kultusminister inzwischen den Direktor vom Klassenunterricht entthob.

Die idealen geteilten Klassen wurden nun aufgelöst, und in den einzelnen Lehrsälen wurden Schüler aus 2, sogar 3 Jahrgängen vereinigt, was für den Fortschritt und Erfolg nur ungünstig sein konnte.

Seit Neujahr unterrichteten wir nach folgender Einteilung:

1. In der ungarischen Abteilung war:

eine I. gemischte Klasse, eine II. gemischte, eine III. ge-

mischte, eine IV. Knaben-, eine IV. Mädchen- und eine V—VIII. gemischte Klasse.

2. In der zweisprachigen Abteilung war:

eine I. gemischte Klasse, eine II. gemischte, eine III. gemischte, eine IV. gemischte, eine V—VI. Knaben-, eine V—VI. Mädchen-, eine VII—VIII Knaben- und eine VII—VIII. Mädchenklasse.

3. In der deutschsprachigen Abteilung war:

eine I—III. gemischte Klasse, eine III—IV. Knaben-, eine IV. gemischte, eine V. Mädchen-, eine V—VI. Knaben-, eine VI—VIII. Mädchen-, eine VII—VIII. Knaben- und die Aushilfsklasse.

Die Hälfte dieser Klassen war in der Zentralschule, die andere Hälfte in der Schule am Deákplatz untergebracht.

In die Zentralschule gingen 463, in die Schule am Deákplatz 428 Kinder. Die 2 Klassen der Fortbildungsschule (Wiederholungsschule) befanden sich in der Zentralschule. Hier ist auch die Kanzlei des Direktors, u. zw. im Schulgebäude Theatergasse 27, I. Stock. Amtsstunden täglich von 12—1 Uhr.

Klasseneinteilung. Von den 891 Schülern der Alltagsschule gingen 66 in die erste, 107 in die zweite, 141 in die dritte, 180 in die vierte, 122 in die fünfte, 111 in die sechste, 89 in die siebente und 75 in die achte Klasse.

Veränderungen im Lehrkörper. Die vakant gewordene Lehrerstelle des nach Pécs übersiedelten Lehrers *Paul Tasch* wurde gelegentlich in der am 22. Juni 1941 abgehaltenen Konventsitzung besetzt. Einstimmig wurde *Held Alexander Felkay*, Lehrer in Ágfalva (Agendorf) auf obige Stelle erwählt, der am 15. Oktober seinen Posten hier antrat. *Held Alexander Felkay* wirkte viele Jahre in unmittelbarer Nähe unserer Stadi. Man kannte seine Wirksamkeit, seine religiöse und patriotische Gesinnung. Deshalb rief ihn unsere Kirchengemeinde mit der Zuversicht, daß er auch in unserer Schule mit unermüdlichem Fleiß und Eifer mithelfen werde, unsere Jugend zu glaubenstreuen, braven, patriotisch gesinnten Bürgern zu erziehen. Gottes reicher Segen begleite seine hiesige Tätigkeit! — Mit der Leitung der Aushilfsklasse wurde die dipl. Lehrerin *Gertrud Pantzer* betraut. Der Segen des Allmächtigen ruhe auch auf ihrer Arbeit!

Personalangelegenheiten. Unsicherheit, Kriegsstimmung, Einberufungen kennzeichnen das vergangene Jahr. Vom 17—24.

März wurde unsere Zentralschule von der Militärsleitung in Beschlag genommen. Eine Einquartierung erfolgte aber nicht.

Stefanie Hanzmann war von Ende September bis 1. November auf fünfwöchentlichen Krankenurlaub. Ihre Klasse, die VII. Mädchenklasse übernahm bis dahin *Margarete Egész*, die dieselbe mit ihrer Klasse vereinigt leitete. — *Géza Tompa* blieb im Oktober 3 Wochen wegen Krankheit der Schule fern. Seine Klasse versah der Lehrkörper. — Vom 24—27. März mußten 6 Lehrer an städtischen Zusammenschreibungen teilnehmen. Während dieser Zeit wirkten in 2 Klassen *Hilda Dubszky* und *Ferdinand Stubenvoll* als Vertreter, in den übrigen Klassen versahen wir die Vertretung. — Am 17. März wurde *Ladislaus Polster* zum Militärdienst einberufen. Seine Klasse, die VII—VIII. Knabenklasse übernahm nun *Géza Tompa*, während letzteren Klasse, die I. gemischte Klasse von der dipl. Lehrerin *Eleonora Szomolányi* weitergeleitet wurde.

Am 17. April hielten wir auf dringendes Ansuchen der Eltern in den deutschen und zweisprachigen VII—VIII. Klassen laut Ministerialerlaß 26 000/1941. die Jahresschlußprüfungen. Damit wollten wir jenen bedrängten Familien zu Hilfe eilen, wo viele Väter und Söhne eingerückt waren, damit ihnen diese großen Schüler bei den Feldarbeiten oder bei dem Broterwerb beistehen können. Die Prüfungen leiteten: anstatt des in Kriegsdienst stehenden *Ladislaus Polster* — *Géza Tompa*, ferner *Stefanie Hanzmann* und *Árpád Friedrich*. Hernach übernahm *Géza Tompa* abermals seine frühere, die I. gemischte Klasse. Dadurch wurde die dipl. Lehrerin *Eleonora Szomolányi* wieder abgelöst, die einen Monat lang in dieser Klasse die Vertretung versah. Auch von dieser Stelle sage ich ihr innigsten Dank dafür. Die beiden andern Lehrer übernahmen nun aus den höheren Klassen je eine Hälfte. Aber nur ein paar Tage! Am 2. Mai trat *Stefanie Hanzmann* einen sechswöchigen Krankenurlaub an, und am 6. Mai wurde *Ludwig Preidl* zum Militärdienst einberufen. Nun kam die ganze gemischtsprachige V—VI. Knabenklasse in die Hand des Lehrers *Árpád Friedrich*, während die Mädchen aus den VI. und VII. Klassen unter der Leitung des Lehrers *Alfred Mühl* vereinigt wurden.

Alexander Gats wurde vom Kultus- und Unterrichtsminister in die VII. Gehaltsklasse ernannt. Auch erhielt er vom

Julian-Verein ein Anerkennungsdiplom. Wie gratulieren ihm! Seine Freude ist auch unsere Freude!

Jubiläum. Mit inniger Freude erwähne ich auch, daß 4 Mitglieder unseres Lehrkörpers: *Friedrich Eisele, Irene Felkl, Ella Szij* und *Frau Irene Trostl* 30 Jahre, *Alfred Mühl* 20 Jahre in ihrem Berufe als Lehrer und Erzieher tätig sind. Nur wir Lehrer wissen es aus Erfahrung, was es bedeutet, 20, ja 30 Jahre im Dienste der Kindererziehung zu stehen. In diesem Berufe, wo man in dem uns anvertrauten Kindergarten das Unkraut ausjäten und die zarten Kinderpflänzchen gießen, pflegen, veredeln und großziehen will, wo aber die Gleichgültigkeit und der Widerwillen mancher Eltern, der Einfluß der Gasse und ungesunde politische Strömungen unsere Arbeit oft erschweren, wo statt Blumen des Dankes nicht selten Dornen des Undankes und der Kränkungen geerntet werden, beschleicht oft Wehmut das Herz des Lehrers. Wir wünschen obigen Jubilanten, daß sie noch viele Jahre mit Arbeitslust und Schaffensfreudigkeit am großen Werke der Erziehung unserer Jugend erfolgreich mitwirken mögen!

Selbst- und Fortbildung der Lehrer. Bei den jetzigen Verhältnissen kann von einer Weiterbildung im Auslande selbstverständlich keine Rede sein.

Im Juni vorigen Jahres nahmen die Lehrerinnen *Margarete Egész* und *Frau Irene Trostl* an einer einwöchigen Evangelisation für Pädagogen in Nyiregyháza teil, die unter der Leitung des Bischofs *Zoltán Turóczy* stand. — *Rudolf Feiler, Stefanie Hanzmann, Johann Nitschinger, Ladislaus Polster, Ludwig Preidl* und unsere vorjährige Aushilfslehrerin *Ilona Kiss* begaben sich in den Ferien nach Pécs zu einem sechswöchigen, deutschsprachigen Fortbildungskurs. — *Samuel Kastner* war Hörer eines einwöchigen landwirtschaftlichen Fortbildungskurses für Lehrer in Székesfehérvár. — *Johann Nitschinger* nahm in Szarvas an einer dreitägigen Kirchengemeinschafts-Konferenz teil.

In den Lehrerkonferenzen wurden nicht nur Tagesfragen, Zuschriften und Verordnungen, sondern auch die wichtigsten und zeitgemäßen Abhandlungen der pädagogischen Blätter — hauptsächlich die im „Néptanítók Lapja“ erschienenen — besprochen und erläutert.

Am 12. November hielt der Allg. Lehrerverein unseres Komitates seine Jahresversammlung in Sopron, wo der Direktor in einem Vortrag den neuen Lehrplan beleuchtete. Im Laufe der Sitzung wurde Direktor *Rudolf Polster* zum Vizepräsidenten, *Karl Gottschling* zum Schriftführer und *vitéz Alexander Felkay* in den Ausschuß gewählt.

An dem von Studienrat, kön. Schulinspektor *Nikolaus Jung* arrangierten päd. Seminar nahm unser Lehrkörper vollzählig teil. Dasselbst betätigte sich *Martha Ziermann* mit einem ergreifenden Vortrag über das Thema: Die Frau im Dienste des Vaterlandes und *Karl Gottschling* mit einem gut gelungenen praktischen Turnunterricht.

Schulvisitation. Am 9. Jänner besuchte Ministerialsekretär *Dr. Georg Lahmann* in Begleitung des Studienrates, Schulinspektors *Nikolaus Jung* einige Klassen der Zentralschule. — Die Seniorats-Schulkommission hielt ihren üblichen Schulbesuch in Person des Seniors *Ludwig Ziermann*, des öfteren mit Schulkommissions-Präsidenten *Paul Rimler* im Laufe der Monate Februar und März. — Sektionsrat *Dr. Andreas Moravek* machte in Begleitung des Konzipisten *Dr. Josef Imre* einen Einblick in den Betrieb unserer Volksschule. — In Vertretung des Schulinspektorates besuchte Konzipist *Dr. Josef Imre* am 30. Mai, 1. und 3. Juni alle Klassen. — Sowohl die Vertreter der weltlichen, als auch der kirchlichen Behörde äußerten sich über die äußere und innere Ordnung an unserer Schule, sowie auch über die in der Schule geleistete Arbeit in anerkennender Weise. Der Schuldirektor besuchte die Klassen im Laufe des Jahres zweimal, auch überprüfte er die Kataloge und Lehrskizzen der Lehrer, sowie die schriftlichen Arbeiten und Zeichnungen der Schüler.

Hospitieren der Lehramtskandidaten. Die Schüler der oberen Klassen des hiesigen evangelischen Lehrerseminars hospitierten auch im verflossenen Schuljahre in den verschiedenen Klassen unserer Volksschule.

Wir sind überzeugt davon, daß sowohl das Hospitieren, als auch das Unterrichten an unserer Schule zur praktischen Ausbildung der Lehramtskandidaten beigetragen hat.

Auch die Schüler der VIII. Klasse des *Zrinyi Ilona Offiziers-Töchter-Institutes* hospitierten in einigen ungarischen Klassen.

Gesundheitszustand. — Schulversäumnisse. Der Gesund-

heitszustand unserer Schuljugend war im verflossenen Schuljahr im allgemeinen zufriedenstellend. Epidemische Krankheiten traten nicht auf und so mußte der Unterricht nicht unterbrochen werden. Auch im außergewöhnlich langen und kalten Winter hatten wir verhältnismäßig wenig Erkrankungen zu verzeichnen. Vereinzelte Scharlach- und Masernfälle kamen das ganze Jahr hindurch vor. Wir wollen hoffen, daß die regelmäßige Benützung des Schulbades auf den Gesundheitszustand unserer Schuljugend von günstigem Einfluß sein wird.

Die alljährliche Augenvisitation wurde im Herbst, die Impfung gegen Diphtherie im Winter und die zweite Schutzpockenimpfung wurde im Laufe des Frühjahrs vorgenommen.

Unseren Bestrebungen — je mehr Kinder mit schwächerer körperlicher Konstitution in die *Manninger-Waldschule* zu bringen — konnte die Leitung genannter Schule wegen Mangel an Platz nicht nachkommen.

Im Dienste der körperlichen Erstarkung der Schuljugend steht auch die staatliche Gratiszuckeraktion, wovon in 2 Wintermonaten 60—60 kränkliche Kinder mit je 1 kg beschenkt wurden. Unserer Erachtung nach wäre es ratsam, wenigstens dreimal so vielen Schulkindern diesen für die körperliche Entwicklung so wichtigen Gratiszucker alle Wintermonate auszufolgen. Manch schwächerer Körper würde widerstandsfähiger werden!

In der gesundheitlichen Betreuung der Schuljugend und bei vielen körperlichen Beschwerden unserer Kinder stand Schularzt *Dr. Emerich Patthy* dem Lehrkörper mit Rat und Tat zur Seite. Leider wurde er schon im Oktober zum vaterländischen Dienst gerufen. Sein Vertreter war *Dr. Ludwig Várhegyi*, der auch mit größter Gewissenhaftigkeit über die Gesundheit unserer Kinder wachte. Im Ordinationszimmer in der Zentralschule, da schaltet und waltet unser Schularzt Tag für Tag in den Vormittagsstunden. Da unterzog er die Schüler aller Klassen einer eingehenden Untersuchung. Fand er etwas Regelwidriges an den Kindern, so setzte er sich mit den Eltern in Verbindung, um so mit vereinten Kräften alles zu tun zur körperlichen Ertüchtigung unserer Schüler.

Ihm zur Seite stand Frau *Etelka Lackner*, die bei der Untersuchung der Schüler dem Schularzt beihüflich war und die

sich im Umgang mit unseren Kindern als praktische, herzengute Schwester erwies.

Der Gesundheitszustand unseres Lehrkörpers ist im verflossenen Jahre im großen günstig zu nennen. Die meisten Lehrkräfte wurden von Krankheiten verschont. Einer Woche nicht überdauernden Krankheit unterlagen nachstehende Lehrer: *Margarete Egész* 1 Tag wegen Heiserkeit, *Ludwig Preidl* 4 Tage wegen Erkältung und *Karl Gottschling* 6 Tage wegen Halsentzündung. In einzelnen Fällen erwies sich jedoch die Krankheit als hartnäckig. So mußte *Géza Tompa* 3 Wochen lang die Schule mit dem Krankenzimmer vertauschen. Tage hindurch quälte ihn ein sorgenerregendes, hohes Fieber. Endlich überwältigte seine abgehärtete Natur und die hingebungsvolle Pflege diese heimtückische Krankheit. — Ende September mußte *Stefanie Hanzmann* der Schule fern bleiben. Auf ärztlichen Rat ging sie ins Elisabeth-Spital und unterwarf sich einer Blinddarmoperation, die gut gelang. Die verlässliche Behandlung im Krankenhaus, die treue Pflege im Elternhaus und die neubelebenden Kräfte des jugendlichen Körpers bewirkten allmählich ihre gänzliche Genesung. Nach 5 Wochen trat sie wieder ihre Arbeit an. — Gegen Ende des Schuljahres suchte *Stefanie Hanzmann* abermals um einen sechswöchigen Krankenurlaub an zur Erholung ihrer angegriffenen Nerven. Er wurde ihr auch gewährt. Wir hegen das feste Vertrauen, daß das Ausspannen von der nervenaufregenden Schularbeit und der tägliche Aufenthalt in Gottes herrlicher Natur ihre Gesundheit in Kürze gänzlich herstellen wird. — Am 19. Mai mußte *Johann Nitschinger* vom Unterricht zurücktreten. Die anstrengende Schularbeit hatte seine Gesundheit angegriffen. Auf ärztlichen Rat mußte er seine Klasse übergeben, um sich ganz der Wiederherstellung seiner gefährdeten Gesundheit zu widmen. Wir wünschen ihm in brüderlicher Gesinnung baldige, vollständige Genesung.

Die Zahl der *Schulversumnisse* war im verflossenen Schuljahr größer als in den Vorjahren. Die Ursache lag zumeist in der unzulänglichen Bekleidung vieler Kinder. Es wäre sehr zu begrüßen, wenn das städtische Armenamt die Austeilung der Kleider und Schuhe für bedürftige Kinder nicht Ende Dezember, sondern im Herbst vornehmen würde.

Auch meldete sich das fast schon zur Regel werdende Leid: Eltern kinderreicher Familien konnten oft mit besten Willen

ihre schulpflichtigen Kinder darum nicht zum Unterricht schicken, weil sie die Eltern, die in Fabriken, Betrieben oder anderswo arbeiteten, vertreten mußten, und auf ihre jüngeren Geschwister achtzugeben gezwungen wurden. Der Kampf um das nackte Dasein, um das tägliche Brot zwingt viele Eltern zu obigem, sehr beklagenswerten Vorgehen. Es wäre wünschenswert, und aus sozialen Gründen zeitgemäß, wenn alle größeren Betriebe, Fabriken und auch die Stadt dazu angehalten würden, an Ort und Stelle geeignete Tagesheime zu errichten, wo die kleineren Kinder solcher Eltern unter beständiger Aufsicht wären.

Dieses Jahr kamen auch unentschuldigte Versäumnisse in größerer Zahl vor. In solchen Fällen waren wir gezwungen, die Anzeige zu erstatten.

Religiöse Erziehung.

Wieder dröhnen die Kanonen, wieder stehn wir inmitten eines weltumspannenden Völkerringens. Unsere Lieben ziehn wieder auf das Feld der Ehre und abermals steht die Frau am Pfluge . . . Bange Sorgen und heiße Gebete begleiten die Dahinziehenden in die unendlichen Weiten Rußlands und wir, die Zuhausegebliebenen, harren mit felsenfester Siegeszuversicht ihrer Heimkehr. In diesen unruhigen Tagen, die mit bleierner Schwere auf unserem Gemüt lasten, finden wir nur in dem Glauben Trost und Stärke: Gott verläßt die Seinen nicht! Er ist unsere feste Burg, unser Gott, dem wir vertrauen! Diesen Glauben in die Herzen der Kinder und durch diese in die ganze Gemeinde weiter zu pflanzen, war und ist eines der Hauptziele unseres sittlich-religiösen Unterrichtes.

Unsere Schule ist eine evangelische; so in ihrem äußeren, wie inneren Gepräge. Darauf wollen auch die Überschriften über den Schultoren hinweisen. An der Stirnseite jeder Klasse — am vornehmsten Platz — hängt das Kreuz: das Symbol der Geduld, des Friedens und der Liebe zu Gott und den Menschen. In jedem Schulsaal blickt Luthers Bild auf uns hernieder, als wollte er uns an seinen unerschütterlichen Glauben erinnern, der ihn über alle Gefahren und Anfechtungen hinweghalf. Hoch über unsern Schulbüchern, an der Wand, ruht das Buch der Bücher: unsere Schulbibel, der treueste Begleiter und Wegweiser vom

vergänglichlichen Dasein in das ewige Jenseits. Neben der Bibel liegt das Gesangbuch mit seinem unerschöpflichen Liederschatz; beide Bücher, die Bibel und das Gesangbuch sind die ersten, die wir vor unserer Arbeit tag-täglich zur Hand nehmen. Die verschiedenen Bilder aus den biblischen Geschichten und aus dem Leben Luthers sind ebenfalls geeignet, die religiösen Erlebnisse der Kinder festzuhalten und zu vertiefen. Auch jene Schulaufsätze, deren Stoff die Treue zur Kirche und die Liebe zu Gott durchdringen, wollen alle den religiösen Sinn und das Vertrauen zu Gott erwecken und stärken.

Sonntäglich gehen wir mit unseren Kindern in den Kinder-, oder in den Gemeindegottesdienst; eine kleine Gruppe nimmt am Gottesdienst der theologischen Fakultät teil.

Im verflossenen Jahre veranstaltete unsere Schule zwei religiöse Abende. Am ersten sprach Senior Ludwig Ziermann über die Ursache, Entstehung und Auswirkung der Reformation; der Festredner des zweiten Abendes war der Schuldirektor, der in seinem Vortrag vom schweren Berufe der Mutter in Friedens- und Kriegszeiten sprach.

Im Dienste der religiösen Erziehung stehen auch die in jeder Klasse gebildeten Kindergemeinden, die vor Jahren von unserem Bischof *D. Béla Kapi* ins Leben gerufen wurden. Seither vollzieht sich in den Kindergemeinden eine erspießliche, segensreiche Arbeit, wo die kleinen Glieder der Gemeinschaft durch tägliches Gebet, Gesang und Morgenandacht zur Eintracht, Opferwilligkeit und Liebe zueinander erzogen werden. Die Texte der Morgenandachten sind in der sogenannten „*Kicsinyek bibliája*“ (Bibel der Kleinen) zusammengestellt. In Bezug auf dieses Büchlein muß ich erwähnen, daß ein Großteil der Andachten über das Auffassungsvermögen unserer Kinder geht. Meiner bescheidenen Meinung nach wäre es ratsam, die geeignetsten Teile der vorangegangenen Jahrgänge zu sammeln, sie zu ordnen und in den Druck zu geben. Daß sich die Kinder vielleicht hie und da an Gehörtes noch erinnern, tut ja nichts: Befruchtender Regen bringt immer Segen!

In den ersten Tagen des Oktobers hielt der Distrikt jenseits der Donau seine Jahresversammlung. Einzelne Kommissionen beratschlagten in unserem Prüfungssaale. Hier überbrachte das Lutheranertum Transdanubiens seinem hochverehrten, unermüdlich schaffenden Bischof *D. Béla Kapi* seine Segenswünsche zum

25. Dienstjubiläum. Der Jubilar wurde im beflaggten Hauptgebäude vom Spalier unserer Mädchen in schmucker Schuluniform und unseren strammen Pfadfindern begrüßt. Aber auch der Prüfungssaal hatte feierliches Gepräge. Der lange Tisch, an dem der Oberhirte saß, war mit Blumen überladen; die Mitte zierte die aus Erika geformte Zahl „25“. Das Bild des Gefeierten war mit Schleifen nationaler- und Soproner Farben geschmückt. Bei dieser Arbeit stand der Frauen- und Mädchenverein dem Lehrkörper mit Rat und Tat zur Seite.

Mit liebevoller Hingabe und Sorgfalt pflegen und stärken wir den Gemeinschaftssinn in unseren Kindern. Im Zeichen dieses Grundsatzes wird in den einzelnen Klassen Schönes geleistet. Einige Beispiele: Unsere Schüler unterstützen einander mit getragenen Kleidern, mit Schuhen und Lehrmitteln; sie teilen ihre Jause mit armen Schülern, helfen ihnen ihre Institutskleider besorgen, sammeln für Notleidende, überraschen ihre kranken Kameraden mit kleinen Gaben der Liebe und Aufmerksamkeit.

Eifrig kamen auch unsere Jungen und Mädchen dem Aufruf der Lehrer und Lehrerinnen nach, für unsere, in den Krieg gezogenen Soldaten Zigaretten, Tabak, Kerzen, Seife, Zündhölzchen usw. zu sammeln. Das Ergebnis dieser Sammlung war über unseres Erwartens schön. (Siehe Seite 30.) Solche und ähnliche Liebestaten prägen sich tief in die Seele der Jugend ein und bringen gute Früchte.

Patriotische Erziehung.

Diesem bedeutungsvollen Erziehungsproblem fällt besonders in unserem Vaterlande große Wichtigkeit zu, weil hier Bürger verschiedener Muttersprache und Konfession zu einer Nation vereint leben. Hier gilt es alle jene Tugenden zu pflegen, die uns verbinden, verbrüdern und zu einem starken Ganzen vereinen, wo wir in Liebe, Hilfsbereitschaft und Hochachtung zueinander stehen. Diese edlen Tugenden des Staatsbürgers lehren am erfolgreichsten die Geschichte unserer Nation, die bürgerlichen Pflichten und Rechte, sowie die Heimatkunde und Erdbeschreibung.

Die tausendjährige ruhmreiche Vergangenheit unserer Nation spricht in beredter Sprache darüber, wenn Eintracht in der

Nation war, stand auch das Land in Blüte, da waren auch die Bürger glücklich und zufrieden. Um dieses Glück, diesen Frieden zu erlangen und erhalten, griffen unsere Söhne und Väter auch jetzt zu den Waffen. Sie zogen hinaus, ohne Unterschied und marschieren Schulter an Schulter: lauter treue Kameraden. Mögen sie uns ein nachahmenswertes Vorbild sein!

Zur Vaterlandsliebe und Eintracht kann freilich nur der erziehen, der selber jederzeit mit Leib und Seele für sein Vaterland lebt. Das Wesentliche liegt hier in der Person des Lehrers.

Unsere Geschichte ist überaus reich an Helden und Heldentaten. Wie leuchten die Augen der Kinder auf, wie fängt ihr Herz schneller an zu pochen, wenn sie von Árpád, dem Landesgründer, von den Wundertaten Ladislaus des Heiligen, oder von Béla IV. hören. Sich selbst vergessend kämpfen sie mit Hunyadi, König Matthias, Kinizsi, Zrinyi, Bocskai, Bethlen oder Franz Rákóczis Helden für die Freiheit, und voll des Siegesstolzes stehen sie an der Kommandobrücke der „Novara“, wo der Held von Otranto mit verbundenem Kopfe die feindliche Seemacht in die Flucht schlägt. Während eines solchen begeisterten Unterrichtes festigt sich der Wille bei so manchem Jungen: auch so ein Held zu werden, und manches Mädchen sucht — um nur eines zu erwähnen — mit der edlen Frau Dorothea Kanizsai leisen Schrittes die Gefallenen von Mohács, um sie in das gemeinsame Grab zu betten. Und so ists recht! Denn beim Unterricht der Geschichte kommt es hauptsächlich darauf an, die Schüler in den Seelenzustand der Helden zu versetzen. Dieses innige Mitgefühl brachten auch jene Klassen nach Hause, welche die an die Front ziehenden Soldaten auf den Bahnhof begleiteten und sie herzlich verabschiedeten. Am 24. April, als Lehrer Ladislaus Polster mit einem Transport nach Osten fuhr, überraschte die Jugend die abreisenden Soldaten nebst anderen kleinen Liebesgaben auch mit einer kleinen Nationalfahne, mit der Überschrift: Isten áldd meg a magyart! — Kein Auge blieb trocken, als es hieß: Auf Wiedersehen! — Allmächtiger, erhöre das Gebet deiner Kinder!

Ungarn ist ein Land, das seinen Bürgern gleiche Pflichten auferlegt, ihnen aber auch die Ausübung gleicher Rechte bietet. Das beweist die Geschichte und das öffentliche Leben.

Die Heimatkunde und Geographie lehren uns die engere Heimat und das weite, schöne Vaterland lieben und schätzen.

Schon in den unteren Klassen befassen wir uns mit der Geschichte unserer lieben Stadt Sopron, die immer ein Juwel in der Krone St. Stephans war. Und darauf sind wir Soproner auch heute stolz. Zeigt doch unsere Stadt von jeher ein leuchtendes Beispiel, wie sich die Bürger einer Grenzstadt durch gegenseitiges Vertrauen und gemeinsame Arbeit auf die höchste kulturelle Stufe erheben können. Der Schlüssel dieses Rätsels liegt im Herzen eines jeden wirklichen Soproners. Man suchte und schätzte hier die Leistungsfähigkeit und Charakterstärke seiner Bewohner. Es wurde nicht gefragt, ob jemand einheimisch, oder aus der Fremde gekommen ist, ob jemand deutsch oder ungarisch spricht. Das hatte Sopron nicht notwendig, denn in der Atmosphäre der Stadt liegt jene Kraft, die alle Bürger — ganz gleich, welcher Zunge oder Religion sie auch angehören — gleichschaltet. Das war das Geheimnis des Glückes in der Vergangenheit, dem nachzustreben soll auch unser künftiges Ziel sein!

Das verflossene Schuljahr bot viele Gelegenheiten, wo wir dem hehren Ziel der patriotischen Erziehung zustreben konnten. Im Monat September gedachten wir des 150. Geburtstages des „Größten Ungars“, Stefan Széchenyis. Im Oktober half uns ein Film im städtischen Lichtspieltheater den Zusammengehörigkeitssinn der Kinder zu stärken. Vor unseren Augen sahen wir die Kämpfe unserer Honvéds und der verbündeten deutschen Armee gegen die Serben und Russen. Am 14. Dezember feierten wir in den einzelnen Klassen das schönste Soproner Fest: die Treuefeier. Im Feber beschäftigten wir uns mit Kőrösi Csoma Sándor, der vor 100 Jahren unter tausend Schwierigkeiten, aber mit unermüdlichem Forschergeist zu Fuß in die weiten Steppen Südasiens pilgerte, um nach der Wiege der magyarischen Rasse zu forschen. Am brennenden Altar seiner Vaterlandsliebe wärmten wir unsere Herzen. — Bei der zweihundertsten Wiederkehr des Wiegenfestes Samuel Tessediks, ev. Pfarrer in Szarvas, gedachten wir an dessen unverwelkliche Verdienste, die er sich um die Hebung der Landwirtschaft in Ungarn erworben. — Am 14. Mai machten wir mit unseren Schülern im Gedanken einen Ausflug zum Adriatischen Meer, wo vor 25 Jahren unser Reichsverweser, Held Nikolaus von *Horthy*, mit Heldenmut und Todesverachtung siegreich gegen die bedeutend größere feindliche Flotte kämpfte.

Immerwieder haben wir hingewiesen auf die Bevorzugung einheimischer Industrieartikel. An der Grenze ist dies dringende Notwendigkeit.

Im Dienste der religiösen und patriotischen Erziehung stehen noch mehr oder weniger die verschiedenen Schulfeste und Schulfeierlichkeiten, der Kinderchor, der Jugend-Rotkreuzverein, die Pfadfinder, die Sammlungen für wohltätige Zwecke, mancherlei Veranstaltungen, wie der Muttertag, die Heldengräberpflege, der Tag der Vögel und Bäume usw.

Schulfeierlichkeiten und Veranstaltungen. Am 6. Oktober nahmen die Schüler der Oberklassen an dem Trauergottesdienste teil. Am 31. Oktober, am Reformationsfest, wurde für die Schuljugend ein Kindergottesdienst gehalten. Die uns anvertrauten Heldengräber im Militärfriedhof zu Sopronbánfalva pflegten und schmückten wir mit Blumen im Oktober und im Mai. Der 6. Dezember, der Namenstag Seiner Durchlaucht des Reichsverwesers war schulfrei. Am Abend vorher veranstaltete der Jugend-Rotkreuzverein einen Vortragsabend. Am 14. Dezember war die Volksabstimmungsfeier im Rathaus, und am 19. Dezember veranstalteten die Frauenvereine unter dem Titel „Nagykarácsony Éccakája“ Gesänge und Aufführungen aus der Weihnachtszeit, wo auch unsere Jugend tatkräftig mitwirkte. Am 21. Dezember hielt der Frauenverein eine Christbaumfeier mit nachfolgender Austeilung im Prüfungssaal. Am 23. Dezember arrangierte der Jugend-Rotkreuzverein eine Christbaumfeier in der Turnhalle. Das übliche Weihnachtsstück wurde am 21., 26. und 28. Dezember aufgeführt. Spielleiter war diesmal Ladislaus Polster. Am 15. März feierten wir im Prüfungssaal ein patriotisches Fest, Festredner war Held Alexander Felkay. Am 21. März ergänzten die Pfadfinder im Rahmen eines begeisterten Festes ihre Gruppe mit neuen Kräften. Am 14. Mai wurde im Stadttheater ein Sängersfest veranstaltet unter dem Titel: Singende Jugend, wo eine Gruppe von 130 Schülern aus unseren Oberklassen mitwirkte und allgemeines Lob erntete. Am 10. Mai feierten wir den Muttertag, bei welcher Gelegenheit Alexander Gats die Festrede hielt. Am 23. Mai schmückten wir die Heldengräber. Am 30. Mai hielten wir den Tag der Vögel und Bäume. Am 4. Juni erinnerten wir die Schuljugend an den Gewaltfrieden von Trianon.

Rotes Kreuz. Die Jugendgruppe des Rotkreuz-Vereines

hatte im abgelaufenen Schuljahre 68 Mitglieder. Die Zusammenkünfte fanden jeden Dienstag in den Nachmittagsstunden statt, geleitet von den Lehrerinnen Frau Irene Trostl und Ella Szij. Bei gutem Wetter wurden Ausflüge unternommen, in den Wintermonaten aber wurden Handarbeiten gemacht oder gelesen. Am 5. Dezember wurde der übliche Nikolo-Abend abgehalten, dessen Reinertragnis zur Bekleidung bedürftiger Schulkinder verwendet wurde. Bei der Christbaumfeier am 23. Dezember erhielten 15 Schüler Kleidungsstücke. Die Gruppe feierte auch den 15. März, und veranstaltete am 10. Mai den Muttertag. Die diesjährige Wirksamkeit fand Ende Mai mit einem Ausflug ihren Abschluß.

Die Schuljugend im Dienste der Wohltätigkeit. Wohltat ist Quelle im brennenden Sand, ruft uns ein Dichter zu. Weil nun „Jung gewohnt, ist alt getan“, so erwecken wir schon in den jugendlichen Herzen den Sinn für Wohltätigkeit. Zweimal im Jahre wenden wir uns an unsere Gönner um kleine Gaben. Von diesen und anderen Veranstaltungen überweisen wir etwas für Wohltätigkeitsinstitute, den Großteil aber wenden wir unserer Schüler-Notstandsaktion zu, aus der wir unseren bedürftigen Schülern Lehrmittel, Schuhdoppler und Kleidungsstücke besorgen. Der Geist der Liebe weht in diesem Wirken.

Der Reinertrag der Weihrachtsspiele wurde folgendermaßen aufgeteilt: der Schüler-Notstandsfonds erhielt 70 P, der Defizientenfonds 70 P und der Verwaltungsfonds 48'58 P. — Die Schulsammlung im November ergab 615'78 P. Davon erhielt der Notstandsfonds 400 P, der Defizientenfonds 130 P, die Distrik-tual-Hilfsanstalt 10 Gesangbücher Preis: 32'30 P, zwei evang. Kirchen 13 P und der Verwaltungsfonds 40'48 P. — Im Mai wurden 595'92 P gesammelt. Davon bekam der Notstandsfonds 330 P, der Defizientenfonds 150 P, die G.-A.-Hilfsanstalt 70'92 P, das Landes-Taubstummenheim 10 P und der Verwaltungsfonds 25 P, die evang. Kirche in Esztergom 10 P.

Der *Magyar Férfidalkör* unterstützte uns auch heuer in unserer erzieherischen und patriotischen Tätigkeit, indem er aus der Dr.-Michael-Thurner-Stiftung 10 fleißigen Kindern wertvolle Bücher spendete.

Intellektuelle Erziehung.

Nach dem im Jahre 1941 erschienenen neuen Lehrplan soll den Kindern entsprechende Bildung mit auf den Weg ins Leben gegeben werden und diese soll sie befähigen, die erworbenen Kenntnisse später selbständig zu ergänzen und zu vermehren. Es sollen strebsame, selbstbewußte und selbständige Menschen erzogen werden, die sich durch eigenen Fleiß immer weiter bilden. Dazu soll die achtklassige Volksschule den Grund legen.

Für die achtklassige Volksschule kämpfte die Lehrerschaft schon Jahre hindurch.

Mit Freude und Stolz dürfen wir hier feststellen, daß unsere Schule auch in dieser Beziehung unter den ersten war. Es gab bei uns zwar schon früher Kinder, die den 7. und 8. Jahrgang freiwillig besucht haben; verpflichtend aber sind diese zwei Klassen erst seit dem Jahre 1941. In diesem Jahre hat nämlich die Kirchengemeinde zwecks einheitlicher Weiterbildung unserer Jugend beschlossen, die 1. und 2. Klasse der Wiederholungsschule einzustellen und parallel damit die 7. und 8. Klasse der Alltagsschule ins Leben zu rufen. Voriges Jahr war der Besuch der 7., heuer der Besuch der 8. Knaben- und Mädchenklassen verpflichtend. Neue Lehrkräfte brauchten dieses Jahr nicht berufen werden, da der hiesige Volksbund Schüler von drei Klassen unserer Schule entzog. Nur für die Anschaffung von größeren Bänken, Büchern, Landkarten und anderen Schulgeräten, sowie zum Kaufe eines Harmoniums mußten wir um die wohlwollende Unterstützung der Kirchengemeinde ansuchen. Ich spreche auch von dieser Stelle dem ehrsamem Präsidium unserer Gemeinde, der Schulkommission, dem Konvente und allen Gliedern unserer Gemeinde für ihr verständnisvolles Mitwirken meinen herzlichsten Dank aus. Durch die Errichtung der achtklassigen Volksschule wurde der Grundstein zu einer neuen Epoche unserer altherwürdigen Schule gelegt.

Die größte Schwierigkeit bei der intellektuellen Erziehung unserer Jugend liegt in der Zweisprachigkeit. Gut über die Hälfte der Einwohner Soprons sind ungarischer Muttersprache; den übrigen Teil bilden Deutsche, die größtenteils zur evangelischen Kirche gehören. Dementsprechend hatten wir bisher ungarische Klassen, wo auch die deutsche Sprache gelehrt wurde und sog. zweisprachige Klassen, in denen ungarisch und deutsch

unterrichtet wurde. Dieser Unterricht entsprach am besten unseren deutschsprachigen Kindern. Hier wurde die Muttersprache gepflegt, dabei lernten die Kinder auch spielend die ungarische Sprache. Bis die Schüler in die oberen Klassen kamen, beherrschten sie beide Sprachen, die ungarische und deutsche in Wort und Schrift. Das wissen ja die Eltern und Großeltern unserer Kinder am besten. Sie müssen aber zugleich auch bestätigen, daß es ohne Beherrschung beider Sprachen in unserer Stadt kein rechtes Fortkommen gibt. Lernen doch die deutschen Kinder in Elsaß auch französisch, an der holländischen Grenze holländisch, an der polnischen Grenze polnisch. Jeder Schweizer beherrscht gleichgut die deutsche, wie die französische Sprache. Was geschah jedoch bei uns?

Viele Eltern ließen sich im Dezember vorigen Jahres durch Zureden dazu verleiten, für ihre Kinder rein deutschen Unterricht zu fordern. Die Schule kam auch diesem Wunsche nach. So hat seit 1. Jänner 1942 unsere Schule eine dreifache Gliederung: eine ungarische, in der alles ungarisch gelehrt wird, wo wir aber — wie bis jetzt — auch die deutsche Sprache pflegen; eine deutsche Abteilung, in der rein deutsch unterrichtet wird und die ungarische Sprache nur in wöchentlich 6 Stunden gelehrt wird, drittens: eine zweisprachige Abteilung, in der — wie bisher — alles ungarisch und deutsch unterrichtet wird. Eltern, die nüchtern denken, und die Erfordernisse unserer zweisprachigen Grenzstadt kennen, werden ihre Kinder auch weiterhin in diese wohlerprobte, dem Leben angepaßte zweisprachige Abteilung schicken! Das ist nicht allein patriotische Pflicht, das fordert auch das wirtschaftliche Leben unserer Stadt und das Wohlergehen seiner Bewohner!

In den Ferien hatte ich Gelegenheit einen Professor aus einer deutsch-französischen Gegend der Schweiz kennen zu lernen. Er sagte, auch sie unterrichten in der Volksschule alles in beiden Sprachen.

Wir haben derzeit 8 gemischtsprachige, 8 deutsche und 6 ungarische Klassen.

Im Dienste der intellektuellen Erziehung steht auch die *Fortbildungsschule* oder *Wiederholungsschule*, welche in diesem Schuljahr aus 1 Knaben- und 1 Mädchenklasse bestand. In der Knabenklasse unterrichtete *Géza Tompa*, in der Mädchenklasse *Josef Lagler*.

Die *Aushilfsklasse*, die mit Unterstützung der Stadtgemeinde erhalten wird, konnte ihre Arbeit im vergangenen Schuljahre wieder ungehindert fortsetzen. Auf Vorschlag des Lehrkörpers hat der Schuldirektor dieser Klasse 11 Schüler zugewiesen, und zwar 1 Schüler für den I. und 10 Schüler für den II. Jahrgang. Von diesen bleibt aus 1, in Normalklassen werden versetzt 6 Schüler. Als Leiterin dieser Klasse wurde die dipl. Lehrerin *Gertrud Pantzer* provisorisch betraut.

Sprachkurs. Für die Schüler ungarischer Muttersprache wurde auch im verflossenen Schuljahre ein deutscher Lehrkurs organisiert. Daran nahmen durchschnittlich 15—20 Schüler teil, die der deutschen Sprache unkundig waren. In den wöchentlich 4 Stunden machten die Kinder nach einer Spielmethode raschen Fortschritt. Leiter des Sprachkurses war auch dieses Jahr *Alfred Mühl*.

Schulgarten. Die Schüler der Oberklassen erhalten in den Herbst- und Frühlingsmonaten eine praktische, wirtschaftliche Ausbildung im Schulgarten.

Als landwirtschaftlichen Übungsplatz haben wir einen Teil aus dem Garten des weiland Honorardirektors *Michael Schranz* benützt, der diesen schöngelegenen Löwer für Schulzwecke der Kirchengemeinde hinterlassen hat. Hier haben wir mit unseren Schülern verschiedene Gartenarbeiten verrichtet und sie im Gemüse-, Blumen-, Ölpflanzenbau und in der Obstbaupflege unterrichtet. Da aber das Wetter heuer außergewöhnlich ungünstig war, mußten diese Arbeiten zum großen Teil unterbleiben.

Lehrer- und Jugendbibliothek. Die Lehrerbibliothek wurde auch im verflossenen Schuljahr durch Lehrer *Alexander Gats*, die Jugendbibliothek durch Lehrer *Josef Lagler* verwaltet. Die Jugendbibliothek zählt 779 ungarische und 817 deutsche, zusammen 1596 Bücher. Sie wird von den Schülern der oberen Klassen fleißig benützt. Die Lehrerbibliothek umfaßt 1567 Bände. Zuwachs in diesem Schuljahr 92 Bände. In der „*Michael Schranz'schen Bibliothek* sind 531 Bände, und zwar 141 pädagogische, 390 verschiedene wissenschaftliche Werke und 27 Jahrgänge der Zeitschrift „*Kosmos*“ à 12 Hefte. Abonniert wurde auf 12 Zeitschriften.

Lehrmittelsammlung. Inventar. Gekauft wurden Lehrbücher und Wandbilder. Die Kirchengemeinde kaufte ein neues Har-

monium, wofür ich auch von dieser Stelle herzlich danke. Die Zahl der im Inventar unserer Schule aufgenommenen Gegenstände — die Lehrer-, Schüler- und Leihbibliothek ausgenommen — beträgt in der inneren Stadtschule 6541, ihr Wert 18.686 P; in der Deákplatz-Schule 7149 Gegenstände im Werte von 15.237 P; zusammen 13.690 Gegenstände, die einen Wert von 33.923 Pengö repräsentieren.

Ästhetische Erziehung.

Von einer ästhetischen Erziehung kann nur in dem Sinne die Rede sein, daß wir im Rahmen eines jeden Gegenstandes trachten, in die Herzen der Schüler die Liebe zum Schönen, Edlen und Guten einzuflößen. Der Zweck ist: den Geschmack der Kinder zu entwickeln. Wir wollen nicht Künstler heranbilden, aber das Kind bemerke das Schöne und finde Gefallen daran. Auch der neue Lehrplan betont es, daß die Reinhaltung des Schulgebäudes, Schulhofes und die Schmückung der Klassenzimmer mit lebenden Blumen und Bildern, ebenso die reinen, netten Arbeiten der Schüler wichtige Mittel der ästhetischen Erziehung bilden. Auf das achteten wir auch in diesem Jahre.

Der Schönschrift- und Zeichenunterricht ist besonders geeignet in den Herzen der Kinder die Liebe zum Schönen und Geschmackvollen zu wecken. In unserer Schule wurde auf Schönschreiben von jeher schon großes Gewicht gelegt. In mehreren Klassen der inneren Stadtschule unterrichtet das Zeichnen Lehrer *Alfred Mühl* und in zwei Klassen der Deákplatz-Schule Lehrer *Alexander Gats*.

Zeichen- und Handarbeitskurs. Unsere Schüler verfertigen nette und nützliche Arbeiten. Außer den gesetzlich vorgeschriebenen Handarbeitsstunden, an denen jedes Kind teilnehmen muß, haben wir noch einen Handarbeitskurs für Mädchen, die sich im Handarbeiten fortbilden wollen. Leiter dieses Kurses war Fräulein *Martha Stráner*.

Kinderchor. Gesangslehrer Koloman Amminger hat aus den stimmbegabten Kindern der oberen Klassen auch im verflossenen Jahre einen Kinderchor zusammengestellt, der sowohl in der Kirche, als auch bei verschiedenen Festlichkeiten erfolgreich auftrat.

Slöjd. In der Schule am Deákplatz richteten wir ein Lokal

als Slöjdschule ein. Die Einrichtung derselben erhielten wir größtenteils von dem einstigen Kollegen und Direktor *Michael Schranz*, dem es in erster Linie zu verdanken ist, daß wir diese nutzbringende, Herz und Hand bildende Beschäftigung ausüben konnten.

Von den Zinsen seiner Stiftung können wir die Kursleiter honorieren und die notwendigen Werkzeuge und Materialien einschaffen. Der Unterricht geschieht auf Grund der von *Michael Schranz* zusammengestellten Musterkollektion. An diesem Kurse nehmen solche Knaben teil, die Lust und Freude, aber auch besondere Fähigkeiten zeigen in der Bearbeitung des Holzes und in der Anfertigung verschiedener Hausgeräte. Der Kurs dauert von November bis April. Kursleiter waren *Samuel Wallentin* und *Karl Gottschling*.

Körperliche Erziehung.

Körperliche Erziehung ist patriotische Pflicht. Der heutige Zeitgeist fordert eine gesunde Generation, die in allen Kämpfen des Daseins fest steht. Auch die blassen Wangen und schmalen Gesichter unserer Jugend ermahnen uns zur Kräftigung und Ertüchtigung ihres Körpers. Wir haben einen strengen Winter hinter uns, da die Kälte und mangelhafte Bekleidung viele unserer Schüler zum ständigen Aufenthalte in die Stube bannte, da lechzt nun Herz, Lunge, ja jedes Organ nach Luft, Sonne und Bewegung im Freien.

Unsere **Turnhalle** konnten wir in diesen Wintermonaten wegen Kohlenknappheit nicht heizen und deswegen auch nicht benützen. Auch dieser Umstand drängte nach Turnen in freier Natur. Und da zeigte sich schon gute Wirkung. Seitdem unsere Schulhöfe vom Schnee befreit wurden, hielten wir da mit den Knaben der Oberklassen täglich morgens vor Beginn des Unterrichtes freie Turnübungen. Bereitwillig und mit Begeisterung folgten die Jungen den Winken und Übungen der Lehrer. Ihre Augen glänzten, ihre Wangen färbten sich, stolz, zufrieden und gestärkt zogen sie hernach in ihre Klassen. Auch bei den andern Klassen trachteten wir die unterbliebenen Turnstunden in frischer Luft nachzuholen.

Das plan- und regelmäßige Turnen fördert sowohl die Ge-

sundheit, wie auch die Kraft und Geschicklichkeit der Schüler, wirkt aber auch veredelnd auf den Charakter.

Im Dienste der körperlichen Erziehung steht auch das **Schulbad**. Ein solches besitzen wir in der Zentralschule. Da erscheinen zeitweise unsere Kinder aus allen Klassen beider Schulen mit Badeausrüstung und genießen die Wohltat des warmen Wassers im gutgeheizten Badelokal und daneben das Frottieren und Abtrocknen im Ankleideraum. Heiter, mit leuchtenden Augen treten die Schüler unter die Brausen, seifen und massieren sich mit sichtbarer Freude. So manchmal widerhallte der Baderaum von freudigem Kinderjubel. Man sah glückliche, strahlende Gesichter. Einige wollten das Badelokal gar nicht verlassen. Und doch gibt es gerade in den ärmsten Kreisen Eltern, die ihren Kindern verbieten, am Schulbad teilzunehmen. Es ist unbegreiflich, daß man in Familien, wo wegen Mangel an warmen Wasser die Körperpflege viel zu wünschen übrig läßt, daß man da die Kinder von diesem Reinigungsbad zurückhält. Aber wir sind der festen Überzeugung, daß die Freude der badenden Schüler, sowie die Aufklärung, daß hier die Kinder keiner Gefahr ausgesetzt sind, sondern daß dieses Bad den Körper der Kinder stärkt und widerstandsfähiger macht, — diesem Vorurteil bald ein Ende machen wird. Das wäre der größte Segen und der schönste Dank der löblichen Kirchengemeinde gegenüber, die mit hochherziger Opferfreudigkeit diese zeitgemäße Institution ins Leben rief.

Auch *Spiel und Ausflüge* dienen der körperlichen Erziehung. Die natürlichste Leibesübung und Zerstreuung des Kindes bildet das Spiel. Die ernste Arbeit der Schule schließt das Spiel nicht aus, sie gehören zusammen und ergänzen sich gegenseitig. Ohne Spiel kann man sich auch keine Schulausflüge denken, und sogar der stundenplanmäßige Turnunterricht der unteren Klassen geschieht im Rahmen verschiedener Kinderspiele.

In den Herbst- und Frühjahrsmonaten unternehmen alle Klassen jede Woche in den Nachmittagsstunden wenigstens einmal einen Spaziergang, die oberen Klassen alljährlich wenigstens einen Tagesausflug in die schöne Umgebung unserer Stadt.

Die oberen Klassen unternahmen auch Studienausflüge in entferntere Gegenden.

Berzsenyi Dániel Pfadfindergruppe 383. Die Mitgliederzahl der Gruppe ist 34. Gelegentlich der Zusammenkünfte trach-

teten wir Körper und Seele harmonisch zu erziehen. Die Gruppe nahm an allen National- und Schulfesten teil. Gruppenkommandant ist Lehrer *Karl Gottschling*.

Unterstützung armer Schulkinder.

Die **Kirchengemeinde** ließ 25 armen Schülern neue Schuhe verfertigen. Wert 690 P.

Evangelischer Frauenverein. Zu den größten Wohltätern unserer bedürftigen Schuljugend zählt der Evangelische Frauenverein. Zu Weihnachten verteilte der Verein 16 Knabenanzüge, 16 Mädchenkleider und 30 geschmückte Christbäumchen. Im Laufe des Schuljahres verteilte er 7 Swetter, 3 Paar gebrauchte Schuhe, 1 Mädchenkleiderstoff und andere Kleidungsstücke. Die bedürftigen Konfirmanden erhielten 1 Knabenanzug, 1 Mädchenkleid und 74 Jausen. Der Verein verausgabte zur Unterstützung armer Schulkinder insgesamt 1123 P.

Der Hilfsanstalt-Frauenverein verteilte unter den Konfirmanden 20 deutsche Bibeln, 17 deutsche Gesangbücher, 13 ungarische Neue Testamente, 8 ungarische Gesangbücher und 1 ung. Kinderharfe. Wert 125'60 P.

Der **evang. Mädchenverein** unterstützte 20 arme Mädchen mit verschiedenen neuen Kleidungsstücken. Wert 200 P.

• **Das Armenamt der Stadt Sopron** verteilte an unsere bedürftige Schuljugend 44 Paar Schuhe, 28 Knabenanzüge, 74 getragene Mädchenkleider, getragene Strümpfe und andere Kleidungsstücke im Werte von 4750 P. Vom 18. November bis 15. März wurden täglich durchschnittlich 26 arme Kinder in der Volksküche ausgespeist. Dasselbst wurden 2208 Mittagessen verabreicht, deren Wert 1104 P. Der Wert aller städtischen Gaben beträgt 5854 P.

Von der **Hilfsaktion des Obergespans** bekam unsere Schule: 44 Paar Schuhe, 18 Knabenanzüge, 21 umgeänderte Knabenröcke, 1 Hose und 20 kleine Swetter im Werte von 2167 Pengö.

Die **Fachärzte des Elisabethspitals** spendeten für arme Schüler die namhafte Summe von 234 P.

Der **Rotkreuzverein des staatlichen Mädchengymnasiums** beschenkte zu Weihnachten 10 arme Mädchen mit Kleidungsstücken. Wert 130 P.

Unser Jugendrotkreuz-Verein beschenkte zu Weihnachten

15 Schüler mit verschiedenen nützlichen Gebrauchsartikeln. Wert: 160 Pengö.

Schülernotstandsaktion. An Bargeld flossen ein 2075'87 P. Rechnung darüber legte die Konventskassa. Ausführlicher Ausweis auf Seite 30.

Aus der **staatlichen Zuckeraktion** erhielten durch Vermittlung der städtischen Sanitätsbehörde in den Monaten Dezember und Jänner 60 bedürftige schwächliche Kinder monatlich 1 kg Gratiszucker im Werte von 129.60 Pengö.

An Strafgeldern unentschuldigter Versäumnisse wegen sind bis 1. Juni 110'88 P eingeflossen, als Kassarest verblieben vom vorigen Jahr 63'84 P, zusammen 174'72 P. Dieses Geld verwendeten wir zur Unterstützung armer Schulkinder. Die Verrechnung überprüft nach Schulschluß der Verwaltungsausschuß.

Schulbücher-Leihbibliothek. Zu Beginn des Schuljahres erlitt der Bestand der Leihbibliothek eine Verminderung von 187 Büchern, die infolge Abnutzung ausgeschieden werden mußten. Neu eingeschafft wurden 245 Bücher um 780 P, so daß die Leihbibliothek derzeit 2636 Bücher zählt. In diesem Schuljahre wurden 408 arme Schüler mit Gratisbüchern versorgt. Der Wert der Gratisbücher beträgt 5100 Pengö.

Dr. Zergényi Jenő-Stiftung. Die Zinsen dieser Stiftung werden der Stiftungsurkunde gemäß, am Schlusse des Schuljahres an vier fleißige, bedürftige Kinder ausgeteilt. Auf Antrag des Lehrkörpers hat die Stipendien-Verteilungskommission in ihrer am 22. Mai abgehaltenen Sitzung die diesjährigen Zinsen 6 Schülern, resp. Schülerinnen à 12 P, namentlich: Ludwig Karner, Maria Schmidt, Gizella Gmeiner V., Imre Ley, Margarete Birnbaum VI. und Eva Puskás VII. Klasse zuerkannt.

Der Kameradschaftsverband der 18er Honvéd spendete aus der Takách-Jenő-Stiftung dem Schüler der VII. Klasse: Heinrich Hammerl 16'50 Pengö.

N. N. spendete zur Beschaffung von Nationalbändern für arme Schüler 9 P.

Alles in allem wurden zur Unterstützung armer Schulkinder im verflossenen Schuljahr 13.887'29 Pengö verausgabt.

Ich stehe am Ende meines Jahresberichtes. In Kürze versuchte ich über alles zu berichten, was im verflossenen Schuljahr für Kinder, Schule und Lehrkörper von Wichtigkeit war. Ernstlich waren wir bestrebt, eine geistlich und körperlich ge-

sunde Generation heranzuziehen, die einst im Sturm und Ge-
dränge des Lebens sich wacker behauptet.

Der jetzt hereingebrochene Krieg hat zu den alten Lasten neue hinzugelegt. Diese bekommen am ersten die kinderreichen Familien zu spüren. Darum hatten wir beständig das Ziel vor Augen, am ersten den kinderreichen Familien zur Hilfe zu eilen und diese nach Möglichkeit mit dem Notwendigsten zu versehen. Und mit Dank dürfen wir jetzt feststellen, daß — von wenigen Einzelfällen abgesehen — unsere armen Kinder auch im heurigen strengen Winter den Unterricht regelmäßig besuchen konnten. Für diese liebevolle Mitarbeit sage ich allen Wohltätern ein herzliches „Vergelt's Gott“ mit der Bitte, uns auch künftighin mit Rat und Tat beizustehen.

In dem fürchterlichsten Entscheidungskampf aller Zeiten — wo unsere liebe Stadt wie eine wohlgeschützte Insel in verhältnismäßig ruhigen Tagen einer besseren Zukunft entgegensieht — können wir Gott nicht genug danken, daß er Kinder, Eltern und Lehrer so gnädiglich behütet hat.

Und wenn sich auch noch schwere Gewitterwolken über dem Firmament türmen, wenn es auch scheint, als verliefte Gott die Seinen, dürfen wir nicht vergessen, daß über dem Sturmgetöse die friedliche Sonne lacht! Jede Sonne, die nach jeder dunklen Nacht zu neuem Wirken uns ruft, die nach Frost und Winter die Natur alle Jahre erneut. Und wie sich auch das geringste Pflänzchen im rauhen Winter nach dem Lenz sehnt, so ist auch unser Herz voll Verlangen nach besseren, friedlicheren Tagen. Gebe Gott, daß bis zum Herbst, wenn sich die Tore unserer Schulen wieder öffnen, und wir zu einer neuen Saat ausholen, die eherne Stimme unserer *Friedensglocke* weithin erschalle zur Ehre Gottes!

Sopron, am 6. Juni 1942.

Rudolf Polster

Direktor.

Aufnahme und Einschreibung der Schuljugend für das Schuljahr 1942—43.

Die Einschreibungen für das kommende Schuljahr werden am 1. und 2. September vormittags von 8—12 Uhr im Prüfungssaale vorgenommen.

Am 4. September vormittags 9 Uhr wird das Schuljahr mit einem feierlichen Kindergottesdienst eröffnet. Bei dieser Gelegenheit findet ein Offertorium zu Gunsten der Allgemeinen Hilfsanstalt statt. Der regelmäßige Unterricht beginnt am 5. Sept.

Schulpflichtig ist jedes Kind vom 6.—15. Lebensjahr. In die erste Klasse werden laut Gesetz nur jene Kinder aufgenommen, die bis 30. Juni l. J. ihr 6. Lebensjahr vollenden. Neueintretende Kinder haben das Impfzeugnis mitzubringen. Der Matrikelauszug wurde der Schuldirektion seitens des Matrikelamtes schon zugestellt. Kinder, die nicht in Sopron geboren sind, haben einen Matrikelauszug mitzubringen, welchen ihnen das Matrikelamt kostenlos ausstellt. Die Eltern werden gebeten, ihre Kinder zu den Einschreibungen zu begleiten.

Schulgeld haben nur fremde und nichtevangelische Kinder zu entrichten. Dasselbe ist derzeit 10 Pengö.

An Einschreibengebühr zahlt jedes Kind 1— P, als Bibliotheksbeitrag ebenfalls 1— P. Dieser Verpflichtung enthoben sind nur diejenigen, die ein Armutszeugnis aufweisen können. Außerdem zahlt jedes Kind 50 Heller für den Jahresbericht.

Schüler, die von anderen Lehranstalten kommen, oder bisher Privatunterricht genossen haben, können auf Grund eines rechtskräftigen Zeugnisses, oder nach Ablegung einer Aufnahmeprüfung eingeschrieben werden. Die Taxe der Aufnahme-, resp. Privatprüfung beträgt 15 Pengö.

A tanév végén nyílv. és magán- tanulói összesen		E z e k k ö z ü l																Nem magyar anyanyelvű, de magyarul beszél		Konfirmáltak		Ingyenkönyvet kapott		Az osztályt ismételte	
		vallás szerint								anyanyelv szerint															
		evang.		ref.		r. kath.		baptista		magyar		német		tót		orosz									
fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány	fiú	leány								
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27								

i s k o l a

15	21	14	19	—	2	1	—	—	—	12	13	3	8	—	—	—	—	3	8	—	—	1	2	1	—
17	6	17	6	—	—	—	—	—	—	—	—	17	6	—	—	—	—	10	6	—	—	1	2	3	—
24	31	21	24	2	6	1	1	—	—	14	20	10	11	—	—	—	—	10	11	—	—	4	7	3	1
3	3	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	2	2	—	—	2	2	1	—
4	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	4	2	—	—	1	2	—	—
8	21	8	21	—	—	—	—	—	—	—	—	8	21	—	—	—	—	8	21	—	1	8	21	—	1
23	—	22	—	—	—	1	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	3	—
19	—	18	—	1	—	—	—	—	—	1	—	18	—	—	—	—	—	18	—	—	—	12	—	2	—
17	32	17	31	—	—	1	—	—	—	1	2	16	30	—	—	—	—	16	30	—	—	13	16	3	5
20	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	20	—	2	—	17	—	3	—
30	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	30	—	7	—	28	—	—	—
—	23	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	23	—	4	—	14	—	—
—	20	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	20	—	5	—	—	10	—	—
9	5	8	4	1	1	—	—	—	—	8	3	1	2	—	—	—	—	1	2	—	—	8	4	—	—
7	3	6	3	1	—	—	—	—	—	4	2	3	1	—	—	—	—	3	1	—	1	7	3	—	—
4	6	4	5	—	1	—	—	—	—	1	5	3	1	—	—	—	—	3	1	2	1	4	6	—	—
4	2	4	2	—	—	—	—	—	—	2	1	2	1	—	—	—	—	2	1	—	—	4	2	—	—
—	23	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	23	—	9	—	5	—	—
—	14	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	14	—	14	—	3	—	—
—	7	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	7	—	7	—	3	—	—
20	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	20	—	6	—	20	—	2	—
20	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	20	—	8	—	20	—	2	—
244	219	236	206	5	10	3	3	—	—	43	46	201	173	—	—	—	—	194	172	25	42	150	102	22	7

i s k o l a

21	14	21	14	—	—	—	—	—	—	2	2	19	12	—	—	—	—	19	12	—	—	5	3	1	3
20	25	17	23	1	—	2	1	—	1	11	15	9	10	—	—	—	—	8	10	—	—	3	5	2	4
19	25	18	24	—	—	1	1	—	—	1	1	18	24	—	—	—	—	18	24	—	—	10	5	3	3
26	—	21	—	4	—	1	—	—	—	14	—	12	—	—	—	—	—	12	—	—	—	10	—	—	—
—	38	—	34	—	—	—	4	—	—	—	18	—	20	—	—	—	—	—	20	—	—	—	16	—	—
31	17	31	16	—	—	—	1	—	—	—	—	31	17	—	—	—	—	31	17	1	1	8	7	1	2
—	43	—	42	—	—	—	1	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	43	—	8	—	9	—	2
23	—	21	—	—	—	2	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	23	—	—	—	7	—	2	—
28	—	27	—	—	—	1	—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	—	28	—	8	—	8	—	—	—
26	—	25	—	—	—	1	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—	—	26	—	8	—	23	—	1	—
25	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	25	—	—	—	22	—	—	—
—	17	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	17	—	5	—	—	—	—
—	19	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	19	—	1	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
9	1	9	1	—	—	—	—	—	—	2	—	7	1	—	—	—	—	7	1	—	—	8	1	8	1
229	199	216	190	5	—	8	8	—	1	30	36	199	163	—	—	—	—	198	163	17	15	104	46	19	17
473	418	452	396	10	10	11	11	—	1	73	82	400	336	—	—	—	—	391	335	42	57	254	448	41	24

i s k o l a

44	—	43	—	1	—	—	—	—	—	2	—	42	—	—	—	—	—	42	—	—	—	—	—	—	—
—	44	—	44	—	—	—	—	—	—	—	4	—	40	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—
44	44	43	44	1	—	—	—	—	—	2	4	42	40	—	—	—	—	42	40	—	—	—	—	—	—
517	462	495	440	11	10	11	11	—	1	75	86	442	376	—	—	—	—	433	375	42	57	254	148	41	24

Szlőjdtárgyak jegyzéke a Schranz Mihály-féle hagyatékból.

1 db. eresztőgyalu, értéke 5'20 P, 3 db. gerincgyalu 6'80, 1 db. sikkpadgyalu 6'80, 1 db. hornyológyalu 5'40, 1 db. egyszerű hornyológyalu 2'—, 1 db. alapgyalu 2'20, 2 db. simító vasgyalu 10'—, 2 db. simító fagyalu 10'—, 1 db. fogasgyalu 2'20, 1 db. hajógyalu 2'—, 1 db. miniatűr völgyelőgyalu 1'50, 28 db. egyformanyelű véső 40'—, 19 db. egyformanyelű faragókés 9'50, 6 db. egyformanyelű faragókés 3'—, 1 db. kanálvéső 1'—, 1 db. padszolga 2'—, 4 db. csavarszolga 12'—, 9 db. különféle csavarszorító 13'50, 2 db. vascsavarszorító 4'—, 1 db. rézselőláda 4'—, 1 db. derékszögvágó 2'—, 2 db. keretesfűrész 4'—, 1 db. róka-farkú fűrész 3'—, 1 db. róka-farkú fűrész (gerinces) 3'—, 1 db. lyukfűrész 1'—, 2 db. vonókés 1'—, 1 db. mélyítőkés 1'—, 1 db. szabályozható szögmérő —'50, 2 db. derékszög 2'—, 1 db. rézselő szögmérő —'50, 7 db. vonalzó 3'50, 1 db. súlyok —'50, 2 db. jelző 1'—, 1 db. fűrészhajtogató 3'—, 1 db. központi fúró 3'—, 2 db. kiskalapács 2'—, 1 db. kaszanyujtó kalapács 1'—, 1 db. nagykalapács 1'—, 2 db. kézfúró —'50, 1 db. laposfogó —'50, 1 db. bádógolló —'50, 5 db. simítólap 1'50, 1 db. vastagságmérő körző —'20, 2 db. mérőléc —'50, 1 db. mérőléc (rézből) —'50, 2 db. kefe 1'—, 5 db. rekeszes szegláda 2'—, 1 db. köszőrűkö (gyaluvasélesítő) —'20, 1 db. víztartály —'50, 6 db. reszelő 1'50, 2 db. lyukasztó —'20, 1 db. szerszámláda 2'—, 1 db. nagylógyalu 2'— pengő értékben.

Tartalomjegyzék.

	Lap.
Féltett kincsünk veszélyben	3
Iskolai fenntartóink, hatóságaink	5
A tanítótestület	6
Jelentés az 1941—42. tanévről	9
Tájékoztató az 1942—43. iskolai évre	34
A tanulók névsora	35
Unsere Volksschule in Gefahr	45
Geschichte des Schuljahres 1941—42	47
Aufnahme und Einschreibung der Schuljugend für das Schuljahr 1942—43	71
Statisztikai kimutatás	72
Szólódtárgyak jegyzéke a Schranz Mihály-féle hagyatékából	74
